

Davranışsal Kamu Politikalarının Dört Mevsimi

Sema Müge ÖZDEMİRAY¹ Elsaeda KODRANJECİ^{2*}

¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Konya, Türkiye

² Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD, Konya, Türkiye

Makale Bilgisi

ÖZET

Geliş Tarihi: 30.04.2025
Kabul Tarihi: 26.06.2025
Yayın Tarihi: 30.06.2025

Anahtar Kelimeler:

Dürtme,
Davranışsal kamu politikaları,
İnsan odaklı (I-Çerçeve)
Politika müdahaleleri,
Sistem odaklı (S-Çerçeve)
politika müdahaleleri.

JEL Kodları: D70, D73, I38

Bu çalışma, son yıllarda etkili kamu politikası tasarımı dair hükümetlerin gündeminde yer edinen ve akademik yazında ön plana çıkan davranışsal kamu politikalarının dününü, bugününü ve geleceğini sorgulamayı amaçlamaktadır. İlgili amaç doğrultusunda çalışmanın bakış açısını; Haenlein ve Kaplan'ın dört mevsim (ilkbahar, yaz, sonbahar ve kış) analojisi oluşturmaktadır. Çalışmada; davranışsal kamu politikalarının ilkbahar mevsimi olarak alanın ortaya çıkışına neden olan gelişmeler irdelenmiş, yaz mevsimi olarak ise dürtmenin egemenliğinde gelişimi üzerinde durulmuştur. Dürtmenin popüleritesi beraberinde pek çok eleştiriyi de getirmiştir. Toplumsal sorunları çözmede bireysel sorumluluğa odaklandığı, bu nedenle sistem düzeyinde var olan sorunlara dair politika değişikliklerini engellediği, birey davranışında sürdürülebilir ve uzun vadeli etkisinin kısıtlılığı, seçim mimarisi temelinde karar ortamlarını şekillendirirken bu ortamın oluşmasına neden olan altyapının doğasına ve tasarımına odaklanmadığı gibi çok sayıda eleştiri dürtme üzerinden değerlendirilen davranışsal kamu politikaları alanının sonbahar mevsimini yaşaması olarak değerlendirilmiştir. Son olarak ise alanın gelecekte kış mevsimini yaşamaması için davranışsal kamu politikalarını besleyen içgörülerin hem birey hem de sistem düzeyinde potansiyel katkısının farkında olunarak stratejik bakış açısının benimsenmesi önerilmiştir.

The Four Seasons of Behavioral Public Policies

Article Info

ABSTRACT

Received: 30.04.2025
Accepted: 26.06.2025
Published: 30.06.2025

Keywords:

Nudge,
Behavioral public policies,
I-frame policy interventions,
S-frame policy interventions

Jel Codes: D70, D73, I38

This study aims to question the past, present and future of behavioral public policies, which have been on the agenda of governments in recent years regarding effective public policy design and has come to the fore in the academic literature. In line with this purpose, the perspective of the study is based on Haenlein and Kaplan's analogy of the four seasons (spring, summer, fall and winter). The study examines the developments that led to the emergence of the field as the spring season of behavioral public policies and focuses on its development under the dominance of nudge as the summer season. The popularity of nudging has brought with it many criticisms. Numerous criticisms such as its focus on individual responsibility in solving social problems, thus preventing policy changes regarding system-level problems, its limited sustainable and long-term impact on individual behavior, and its lack of focus on the nature and design of the infrastructure that creates this environment while shaping decision environments on the basis of choice architecture have been evaluated as the autumn season of the field of behavioral public policies evaluated through nudge theory. Finally, in order to prevent the field from experiencing winter in the future, it is suggested to adopt a strategic perspective by being aware of the potential contribution of insights that feed behavioral public policies at both individual and system levels.

Bu makaleye atıfta bulunmak için:

Özdemiray, S.M., & Kodranjeci, E. (2025). Davranışsal kamu politikalarının dört mevsimi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 125-150. DOI: 10.51124/jneusbf.2025.111

*Sorumlu Yazar: Sema Müge ÖZDEMİRAY, smozdemiray@erbakan.edu.tr

This article is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)

GİRİŞ

Tarihsel süreç içerisinde kamu politikası tasarımı ve uygulamada ekonomi bilimi, diğer bilim dallarına nazaran güçlü bir etkiye sahip olmuştur. Özellikle bireylerin rasyonel varlıklar olduğu kabulüne dayanan geleneksel ekonomi anlayışının kendisini siyaset bilimi, tarih, sosyoloji gibi sosyal bilimlere uygulanabilecek kapsamlı bir teori olarak önermiş olması (Galizzi, 2017, s. 412) kamu politikaları alanında da uzunca bir dönem sonuç üretmiştir. Ancak yaşanan krizler, kamu politikası başarısızlıkları hükümetleri ve özel sektörü birey davranışını anlamada geleneksel ekonominin çizdiği yol dışında farklı yolları aramaya itmiştir. Bu süreçte davranış biliminin bireylerin daha doğru kararlara ve davranışlara nasıl yönlendirilebileceğine ilişkin araştırmalarından elde ettiği davranışsal içgörüler ve bundan beslenen davranışsal iktisat önemli bir alan olarak gündemi meşgul etmiştir (Erdem, 2020, s. 69). İnsan davranışının bilişsel sınırlamalar, duygular, önyargılar ve sosyal bağlamdan etkilendiğini ortaya koyan davranışsal iktisat, bu bileşenleri anlayarak karar alma için daha gerçekçi bir model sunup tüketici davranışı, finans piyasaları ve kamu politikası için önemli çıkarımlar sunmuştur (Faria, 2024). Bu çıkarımların açtığı yoldan ilerleyen politika yapıcılar ise bireylerin karşılaştığı sorunlara çözüm sağlayabilecek bir diğer ifade ile etkin kamu politikası tasarımı başvurulabilecek yeni politika araçları aramaya başlamıştır (Sevgin, 2023).

İnsan davranışını anlamak, kamuya yönelik karar alma sürecinin ilk adımı olarak değerlendirilebileceği için, her zaman önemli olmuştur. Bu nedenle tarihsel süreç içerisinde insan davranışına odaklanılarak tasarlanan politika örnekleri (Graf, 2019, s. 29; Anderson, 1988; Fisher vd., 1984) mevcuttur. Ancak davranışsal kamu politikaları alanı son 15 yılda çok hızlı bir şekilde genişlemiş ve bireylerin daha iyi kararlar almasına yardımcı olmada hızlı sonuç üretmeleri ve düşük maliyetli olmaları nedeniyle ilgiyi üzerine çekmiştir (Banerjee & John, 2025). Özel sektörün ve hükümetlerin dikkatini çekerek hızla gelişen bu alan (Belardinelli, 2024, s. 15) aynı zamanda metodolojik, tipolojik ve etik açıdan pek çok eleştiriye de maruz kalmış ve sorgulanmaya başlamıştır. Bu durumdan yola çıkan çalışma, davranışsal kamu politikaları alanının dün ve bugününü kronolojik çerçevede ele alarak geleceğine dair öngöründe bulunmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada Haenlein ve Kaplan'ın (2019) dört mevsim (ilkbahar, yaz, sonbahar ve kış) analojisi kullanılmaktadır. Öncelikle alanın ilkbaharı olarak değerlendirilen ortaya çıkışı ve büyümesinde etkili olan gelişmelerin genel çerçevesi sunulmuştur. Sonrasında ise davranışsal kamu politikası alanında 2008 yılında Richard Thaler ve Cass Sunstein'in teoriye kazandırdıkları dürtme kavramının alana sağladığı popülariteyle birlikte gelen parlak dönem olarak yaz mevsimine odaklanılmıştır. Ardından; yaz mevsiminde davranışsal kamu politikalarının çoğunlukla dürtme teorisi üzerinden okunmasının yaşanan sorunlara dair davranışsal içgörülerin sunduğu bireysel çözüm önerilerine odaklanılmasına ve sistemsel önerilere yönelik potansiyel katkısının ihmal edilmesine neden olduğu şeklindeki değerlendirmelerle alanın yaşamaya başladığı düşünülen sonbahar mevsimi irdelenmiştir. Davranışsal kamu politikalarının yalnızca dürtme teorisi ile anlam üreteceği yanılgısı ve sosyal bilimlerde pek çok konuda olduğu gibi dürtme teorisine yönelik eleştirilerin de her geçen gün artması birlikte düşünüldüğünde; davranışsal kamu politikaları alanının sonbaharı giderek daha sert yaşayacağı öngörülmektedir. Bu nedenle çalışmada, davranışsal kamu politikaları alanının süreç içerisinde ihmal edilen sistemsel sorunlara yönelik potansiyel faydalarına dikkat çekilerek gelecekte kış mevsimini yaşamaması için öneriler sunulmaktadır.

İLKBAHAR: DAVRANIŞSAL İKTİSADIN VE İÇGÖRÜLERİN KAMU POLİTİKALARINA ENTEGRE EDİLMESİ İLE DAVRANIŞSAL KAMU POLİTİKALARININ DOĞUŞU

Kamu politikaları, toplumların sorunları nasıl ele alacaklarına ve uzun vadeli hedeflerine nasıl varacaklarına yönelik kararları şekillendirme yeteneğine sahiptir. Bu nedenle hükümetler, vatandaşların yaşam kalitesini iyileştirmek için muhtelif eylem planları oluşturup, uygulamakta ve

değerlendirmektedir. Karşılaşılan güçlükler rağmen, ilerlemeyi ve toplumsal istikrarı teşvik etmek için etkili politikaların yapımı hayati önem taşımaktadır (Hirsch, 2024). Bu nedenle hükümetler belirli davranışları teşvik etmek veya engellemek için politika tasarımının daha üretken yollarını her zaman aramışlardır (Naru, 2024). Bu arayış sürecinde vatandaş davranışı genellikle rasyonellik varsayımı altında modellenmiş ve politika müdahalelerinin etkisini analiz etmede ve sosyal sonuçlarını tahmin etmede tutarlı bir çerçeve sağlamıştır. Fakat bu varsayım, yaşanan krizleri açıklamada yetersiz kalması nedeniyle sorgulanmaya başlamıştır (Kuehnhanss, 2019). Son dönemde insan davranışına yönelik araştırma ve deneylerin geliştirilmesiyle politika yapıcılar; kamu politikalarının, düzenlemelerin, kanunların ve hükümet tarafından yürürlüğe konulan diğer taahhütlerin tasarımı, uygulanmasını ve değerlendirmesini iyileştirmek için davranış biliminden gelen bilgi ve yöntemleri kullanmaktadır. Bu, insanların davranışlarını etkili bir şekilde etkilemek isteyen politika yapıcılarının, kamusal karar alma süreçlerini şekillendiren bileşenlerin farkında olmaları gerektiği varsayımının bir sonucudur (Naru, 2024).

Kamu politikaları için yararlı bilgi ve çerçeve sağlayan bir diğer bilim dalı iktisat olmuştur. İktisadın kamu politikaları üzerindeki etkisi, Keynesçi toplam talep teorisi ve klasik mikroekonomiye dayanan neoklasik senteze dayanmaktadır. Bu modeller, piyasaların ve bireysel karar vericilerin davranışları hakkında çok sayıda varsayıma dayanmaktadır. Bunlar içerisinde en temel varsayım; bireylerin karar verme sürecinde karar ortamındaki alternatiflere yönelik tam bilgi edinen, bunları işlemek için sınırsız olanaklara sahip olan ve karar alırken yalnızca bencil tercihleriyle yönlendirilen rasyonel varlıklar (*homo economicus*) olduğudur (Miłaszewicz, 2020, s. 47-48). Bu yaklaşım, rasyonel ve tam bilgili bireylerin varlığını varsayarak pek çok karmaşık davranış göz ardı etmektedir. İnsanın rasyonalitesinin sınırlarını tanıması nedeniyle, birçok politika yapıcı davranışsal iktisadi alternatif bir çerçeve olarak benimsemiştir (Bhargava & Loewenstein, 2015). Davranışsal iktisat, bireyin irrasyonel yönlerini ortaya koyarak onu neoklasik rasyonel düşünceden uzaklaştırmakta ve düzenleyici politikalar üzerinde davranışsal etkilere sahip olarak kamu politikalarının formüle edilme ve uygulanma biçiminde “devrim” olarak nitelenebilecek bir değişim yaratmaktadır (Alemanno & Spina, 2014).

Daniel Kahneman ve Amos Tversky’nin çalışmaları (1979), davranışsal iktisadın ayrı bir disiplin olarak ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Belirsizlik altında karar alma sürecinde sezgisel yöntemlerin ve önyargıların önemini ortaya koyarak bu alanın gelişimine katkı sağlamışlardır. Bir karar sürecinde karar ortamının yapısında var olan ayrıntıların bir kişinin yaptığı seçimleri etkileyebileceğini ortaya koymuşlardır (Sent, 2004). İnsan davranışına yönelik psikoloji ve davranışsal iktisattan elde edilen bu bilgiler ve insanların nasıl karar aldıklarına ilişkin ampirik kanıtlarla (OECD, 2022; National Academies of Sciences vd., 2023, s. 63) davranışsal içgörüler üretilmiştir. Davranışsal içgörüler, insanların tercihleri doğrultusunda hareket etmelerinin önündeki engellere yönelik çıkarımlar sunmaktadır (Hansen, 2019, s. 63). Bu nedenle davranışsal içgörülerden beslenen davranışsal iktisat, kamu politikalarının daha ayrıntılı ve daha sağlam bir ampirik temelde yeniden düşünülmesine yardımcı olan yeni bir çerçeve sunmaktadır. Bu çerçeve, rasyonel eylemin somut olarak gözlemlenen davranıştan bağımsız olarak değerlendirilmemesini ve davranışın giderek daha derin ve kanıtlanmış sistematik analizlerini içermektedir (Lebaron, 2019, s. 45). Ampirik kanıtlarla ilerleyen bu düzenleyici bakış açısı, kişileri irrasyonel olarak görmekten ziyade rasyonalitelerinin sınırlı olduğuna vurgu yaparak politika yapıcılar için farklı bir pencere sunmaktadır (Reisch & Zhao, 2017).

Davranışsal karar alma süreçlerine yönelik çıkarımlar yapılmasını sağlayacak önemli örneklerden biri, çalışanların emeklilik birikimlerine ilişkin kararlarını kapsamaktadır. Birçok ülkede yeni çalışanlardan kurumlarının emeklilik planına katılmalarını istemek standart bir prosedürdür. Çalışanlara genellikle beklenen maaşları verilmektedir. Ardından net maaşlarından ne kadar emeklilik tasarrufu yapılmasını istedikleri sorulup emeklilik hesaplarına yatırılmaktadır. Fakat tasarruf oranları genellikle çok düşüktür ve çalışanların beklentilerine yakın bir yaşam standardı sağlamamaktadır (Low, 2012, s.

164). Thaler ve Benartzi (2004), araştırmalarını davranışsal gözlemlere dayandırarak bu paylaşılan karar yapısında basit ama önemli bir değişiklik önermişlerdir. Çalışanlara maaşlarından ne kadar kesinti yapılmasını istediklerini sormak yerine (temel gelirlerinden bir kayıp gibi hissedilmemesi ve bu nedenle karşı çıkılmaması amacıyla), çalışanlardan gelecekteki maaş artışlarının ne kadarını emeklilik hesaplarına yatırmak istediklerini belirtmelerini istemişlerdir. Bu temel soru sorma değişikliği bir Amerikan şirketinde test edilmiştir ve sonuçlar çarpıcı olmuştur. Emeklilik birikimlerine yapılan katkılar, değişiklikten önce ücretlerin ortalama %3,4'ü iken; değişiklikten sonra %11,6'ya yükselmiştir ve bu seviyede kalmıştır. “Yarın Daha Fazla Tasarruf Et Programı” olarak bilinen bu program, binlerce çalışanı olan yüzlerce kurum tarafından başarıyla uygulanarak davranışsal politikaların en popüler örneklerinden biri olmuştur (Low, 2012, s. 165).

Yukarıdaki strateji pek çok başka durumda da uygulanmaktadır. Bu nedenle, politika yapıcılarının bireylerin bu önyargılarının farkında olmaları ve çeşitli sorunları etkili bir şekilde hedef alan davranışsal içgörülerini ve araçları değerlendirmeleri gerekmektedir. Politika yapıcılar; bilişsel önyargıları, rekabetçi motivasyonları, grup dinamiklerini, psikoloji ve davranışsal ekonomiden gelen diğer içgörülerini anlayıp bireylerin davranışlarında önemli ölçüde faydalı değişikliklere yol açma potansiyeline sahiptir (Cornforth, 2009). Bu disiplin yeni politika perspektifleri sunarak mevcut geleneksel politikaları yumuşatmak ve tamamlamak için kullanılabilir. Kamu politikalarını geleneksel araçlarla (teşvik ya da ceza odaklı bir yaklaşımla) tasarlamamanın ve uygulamanın iyi ya da yeterli bir fikir olup olmadığı tartışılmaya başlamıştır (Pottenger & Martin, 2014).

Bhargava ve Loewenstein (2015, s. 396) davranışsal ekonomi ve içgörülerden kamu politikası sürecinde faydalanılmasının 2003'te yayınlanan iki makalede resmen dile getirildiğine dikkat çekmiştir. Sunstein ve Thaler'in “Liberteryen Paternalizm (Libertarian Paternalism) ve Camerer vd.'nin “Muhafazakârlar İçin Düzenleme: Davranışsal Ekonomi ve Asimetrik Paternalizm Örneği” (Regulation for Conservatives: Behavioral Economics and the Case for ‘Asymmetric Paternalism’)” başlıklı makalelerinde “kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmeyen bireylere fayda sağlamayı amaçlayan, ancak halihazırda rasyonel davranan bireylere ise asgari düzeyde yük getiren bir politika” oluşturma yaklaşımının savunulduğunu ve bu yaklaşımın, özerkliği korurken refahı teşvik ederek hem muhafazakârlara hem de ilericiye hitap ettiğini söylemişlerdir.

Liberteryen paternalizm her ne kadar paradoks gibi görünse de; politika yapıcılara davranışları etkileme seçeneği sunarken aynı zamanda bireylerin seçim özgürlüğüne saygı göstermektedir. Davranışsal içgörülere ilişkin anlayışlarla donanmış olan liberteryen paternalistler, insanların seçimlerini özerkliği ortadan kaldırmadan refahı teşvik edecek şekilde yönlendirmeye çalışmaktadır. Liberteryen paternalizmin örnekleri, tasarruf davranışından iş hukukuna ve tüketici korumasına kadar çeşitli alanlarda mevcuttur (Sunstein & Thaler, 2003). Bu düzenleme biçimi, zorlama içermediği ve önerilen bir prosedürü terk etme olasılığıyla özerklik barındırdığı için, liberteryenler dahil olmak üzere tüm taraflarca kabul edilme eğilimindedir (Solek, 2014). Davranışsal içgörülerden beslenen kamu politikaları, bilgiyi (insanlara belirli bir davranıştan nasıl kaçınacaklarını ve/veya neden bunu yapmaları gerektiğini söylemesi), teşvikleri (bir davranışın maliyetlerini veya faydalarını değiştirmeyi) ve mevzuatı (belirli davranışların kanunla durdurulması veya talep edilmesini) kullanarak hükümetler ve vatandaşlar için önemli politika seçeneklerini iyileştirmektedir (Hallsworth & Kirkman, 2020, s. 1-6).

Davranışsal kamu politikası yapımının kavramsal çerçevesi ve tutarlı uygulamaları, 2008'de Richard Thaler ve Cass Sunstein tarafından kaleme alınan “Dürtme: Sağlık, Zenginlik ve Mutlulukla İlgili Kararları Uygulamak” başlıklı kitap ile başlamıştır. Kitap, neoklasik ekonomiye ve rasyonel seçim teorisine aşırı güvenilmesi nedeniyle finans sektöründe yaşanan sorunlara yönelik sunduğu müdahaleci olmayan ve maliyetsiz önerilerle dikkatleri üzerine çekmiş ve Thaler'a 2017 yılında Nobel Ekonomi ödülünü kazandırmıştır. Bu gelişmeler; ilkbaharını yaşayan davranışsal kamu politikalarında bir araç ve

liberteryen paternalizmin yumuşak bir uygulaması olarak dürtmenin, hem akademik yazında hem de hükümetlerin gündeminde öne çıkmasına neden olmuştur (Mojašević, 2020).

YAZ: DÜRTMENİN “SESSİZ DEVRİMİ”

2008 yılında Richard Thaler ve Cass Sunstein’in, “Dürtme: Sağlık, Zenginlik ve Mutlulukla İlgili Kararları Uygulamak” başlıklı kitaplarıyla teoriye kazandırdıkları dürtme “insanların davranışlarını öngörülebilir hale getiren, hiçbir seçeneği yasaklamayan veya ekonomik teşviklerini önemli ölçüde değiştirmeyen” “seçim mimarisine” dayanan bir müdahale olarak tanımlanmaktadır (Thaler & Sunstein, 2008, s. 6). Dürtme teorisi için önemli iki kavram, seçim mimarisi ve seçim mimarıdır. Seçim mimarisi, karar alırken seçeneklerin (alternatiflerin) belirli bir bağlamda insanlara sunulma biçimini ifade etmektedir. Seçim mimarı ise bir seçeneğin diğerine tercih edilmesini teşvik etmek için belirli bir seçim bağlamında seçenekleri şekillendiren birey ya da kurum anlamına gelmektedir (Osman, 2016). Bu terimler dürtmenin bir parçası olmasına rağmen bu kavramlar üzerinden yükselen her müdahale dürtme olarak kabul edilmemektedir. Thaler ve Sunstein’e göre (2008, s. 6); “bir müdahalenin dürtme olarak sayılması için müdahalenin kaçınılması kolay ve ucuz olması gerekmektedir. Dürtme bir emir değildir. Meyveyi göz hizasına koymak dürtme olarak kabul edilirken, zararlı yiyecekleri yasaklamak dürtme sayılmamaktadır.”

Dürtmenin kendisini “liberteryen paternalizm”¹ olarak nitelemesi, onaylanmasına yardımcı olup, ona kavramsal ve etik bir çerçeve sunmuştur. Liberteryen paternalizme göre, bir otorite bireyler için hangi kararın ya da davranışın “en iyi” olduğuna karar vermekte; ancak bu davranışı bireylere dayatmak yerine onlara seçimi kendilerinin yapmaları için bir yönlendirme sağlamaktadır. Bunu yaparken de her zaman kendileri için “en kötü” seçeneği seçme özgürlüğüne sahip olduklarını da vurgulamaktadır. Bu nedenle dürtme, bireylerin seçim özgürlüğünü ortadan kaldırmadan “en iyi” seçeneği seçme olasılığını artırma amacındadır (Osman, 2016). Bu amaca ulaşmada dürtme teorisi Daniel Kahneman’ın (2011) “Hızlı ve Yavaş Düşünme” kitabında açıklanan ikili düşünme modelini temel almıştır. Bu model insan beyninde var olan iki farklı düşünme biçimi arasında ayırım yapmaktadır. Bunlardan biri insan beyninin hızlı, içgüdüsel, duygusal olan yanı olan birinci sistem (Sistem 1); diğeri ise daha yavaş, daha bilinçli, rasyonel olan yanı olan ikinci sistem (sistem 2) dir. Dürtme bireylerin kararlarını istenilen sonuçlara doğru yönlendirmek için sistem 1’e odaklanmaktadır (Arya & Hindolia, 2024). Daha hızlı karar almayı sağlaması nedeniyle zihnin sıklıkla başvurduğu sistem 1, otomatik tercih ve davranışlara dayanmakta bu da bireyleri hataya sürükleyebilmektedir (Serim & Küçükşenel, 2020, s. 534). Komşularının çoğunun enerji tasarrufu yaptığı bilgisini öğrenen bireylerin enerji tasarruf oranlarında artış olması (Altun, 2018; Nolan ve diğerleri, 2008) ya da yakın zamanda uçak kazası ile ilgili film izleyen bireylerin ilk uçak seyahatlerinde uçağın en güvenli ulaşım aracı olduğunu bilmelerine rağmen tedirginlik yaşamaları buna örnektir. Dürtme bu durumdan yola çıkarak bireylerin karar verme sürecinde etkili olan unsurları bilerek çevresel faktörleri tasarlamaya dayanmaktadır (Doğru, 2018).

Farklı teorisyenler tarafından dürtmeye yönelik önemli örnekler sunulmuş olsa da (Leeuwen & diğerleri, 2015) Lordlar Kamarası, Davranış Değişikliği Raporu kapsamında dört ana dürtme kategorisini içeren bir dizin geliştirmiştir (House of Lords, 2011, s. 10):

1. Bilgi sağlamak: Sigara paketlerindeki uyarılar bu tür dürtmelere örnektir. Bu tür dürtme;

¹ Liberteryen paternalizm, dürtmeyi ve paternalizmi kabul edilebilir kılan dört temel özelliğe sahiptir (Fabian & Dold, 2025):

1. Maliyet etkinliği: Dürtme düşük maliyetle önemli sonuçlar üretmelidir ve davranış üzerindeki etkileri, randomize kontrollü deney gibi yöntemlerle belgelenmelidir.
2. Özerklik: Dürtmeler zorlayıcı ve engelleyici olmamalıdır. Ayrıca tüm mevcut seçenekleri korumalıdır.
3. Şeffaflık: Politika yapıcılar, politikalarını oluştururken kullandıkları yöntemler ve hedefler konusunda dürüst olmalıdır.
4. Refah: Politika yapıcılar, bireylerin davranışlarına yönelik içgörüler hakkında bilimsel bilgiye başvurarak, onların karar alma süreçlerini iyileştirmelerine ve aldıkları kararların refahları açısından en uygun kararlar olmasına yardımcı olmalıdır (Kuyer & Gordijn, 2023).

üreticilerin dürtmeyi zorunlu bir düzenleme yoluyla uygulamasını gerektiren, ardından vatandaşları büyük harfleri, kalın yazı tiplerini ve/veya parlak renkleri (Sunstein, 2014) kullanarak uyarılar ve grafikler içeren bilgi yoluyla dürtten bir dizi politika aracından oluşmaktadır (Leeuwen vd., 2015).²

2. Fiziksel ortamda değişiklikler: Bu tip dürtmeye Thaler ve Sunstein'in (2008, s. 2-3) kitaplarında yer verdikleri kafeterya örneğini vermek mümkündür. Bu örnekte üniversite kafeteryasının müdürü olan ve seçim mimarı olarak adlandırılan Carolyn, öğrencileri daha sağlıklı dürtmelere yönlendirmek için fiziksel çevre değişikliğini kullanmaktadır. Kafeteryada kasaya yakın bir konuma çikolata yerine meyve koyarak, birçok kişinin meyve alma olasılığını artırmaktadır.
3. Varsayılan politikada değişiklikler: Bu tür dürtmede; bireylerin faydasına olacağı öngörülen bir kararın onlar için seçilmesi söz konusudur. Ancak bireyler bu kararı sürdürmek istemezse kararı değiştirmekte ya da karardan vazgeçmekte özgürdürler. Satın alınan bir telefonun fabrika ayarları bireyler için varsayılmış bir seçenektir. Varsayılan seçenekler genellikle davranışı etkilemektedir; çünkü insanlar bu seçeneklere bağlı kalma eğilimindedir (Lemken, 2024).
4. Sosyal normların ve belirginliğin kullanımı: Diğer insanların belirli davranışları hakkında bilgiler sağlamak (Sunstein, 2014), insanların davranışlarını değiştirmede etkilidir. İnsanlar genellikle "sürüyü takip etme" eğilimindedir. Örneğin bireyin enerji kullanım miktarının diğer insanlarla karşılaştırılması halinde bireyin davranışını diğer insanlara göre değiştirme eğilimi de vardır.

Dürtmenin insanların daha iyi seçimler yapmasında ve davranışlara yönelmesinde başarılı olması onu, davranış biliminin kamu politikasına uygulanması için önemli bir araç haline getirmiştir. Bu da tüm dünyada hükümetlerin, insanların kendileri ve toplumları için en doğru seçimleri yapmalarını teşvik etmek veya yönlendirmek için tasarlanmış politikalar oluşturma biçimini değiştirmiştir (Osman, 2023). David Halpern ve Michael Sanders (2014) bu süreci "hükümette, iş politikalarından refaha ve çocuklarımızı eğitime şeklimize kadar sessiz bir devrim gerçekleşmektedir" şeklinde ifade etmiştir. Dürtmenin hızlı onayı, pek çok ülkede Davranışsal İçgörüler Ekipleri (Behavioural Insights Team- BIT) oluşturulmasını teşvik etmiştir. Davranışsal İçgörüler Ekibi, çeşitli davranışsal müdahaleler tasarlayıp değerlendiren hükümet kurumları veya bağımsız şirketler anlamına gelmektedir. Bu birimler, nispeten küçük müdahalelerle önemli politika faydaları sağlamayı hedeflemektedir (Maier ve diğerleri, 2024). Başlangıçta İngiltere Kabine Ofisi'nde kurulan BIT, geniş bir proje programı ile kapsamlı yayınlar geliştirip daha sonra Manchester, New York, Sidney, Wellington ve Singapur'daki hükümet ve toplum örgütleriyle çalışan ilişkili ekipler kurmuştur (Ball & Head, 2021). Dünya çapında 200'den fazla belgelenmiş davranışsal ekip bulunmaktadır (DellaVigna & Linos, 2022). Farklı misyonlara, modellere ve metodolojilere sahip olmalarına rağmen bu ekipler; hükümetlerin ve politika yapımcıların insan davranışını neyin yönlendirdiğini anlamalarına yardımcı olma ve bu bilgiyi kamu politikası tasarımında ve karar almayı iyileştirmede kullanma amacı için çalışmaktadır. Bu ekiplerin sunduğu istatistiksel sonuçlar, davranış biliminin yönetişime entegre edilmesinin sürdürülebilir ve başarılı politikaların geliştirilmesi açısından önemli olduğunu göstermektedir (Shah, 2024). BIT, politika başarısının görünürlüğünü randomize kontrollü deneylere (randomized controlled trials/ RCT) borçludur. Randomize kontrollü deneyler, kontrollü klinik deneylerin (clinically controlled trials) bir alt kümesi olup tıp alanından ödünç alınan bir prosedürdür (Neuhaus & Curley, 2022). Bu deneyler farklı davranışsal müdahalelerin etkilerini test etmek için kullanılan özel bir deneysel yöntem türüdür. Bir müdahalenin etkisini ölçmek için, kişiler rastgele deney ve kontrol gruplarına atanmaktadır. Deney

² Bu kategoride Oliver'in (2013) kımıldatma (budge) teorisi göz ardı edilmemelidir. Arzu edilen amaca ulaşmada bireylerin değil özel sektörün eylemlerinin davranışsal ilkeler ışığında düzenlenmesi şeklinde tanımlanan kımıldatma yoluyla sigara üretimi zorunluluk arz eden bir uygulama ile düzenlenmiş ve bireyler bu düzenlemenin kendilerini yönlendirmesiyle kararlarını vermişlerdir.

grubundaki bireylerin kararlarına/ davranışlarına bir müdahalede bulunurken, kontrol grubunda herhangi bir müdahalede bulunulmamaktadır. Bulguların analizi, müdahale ile gözlemlenen davranışsal sonuçlar arasında nedensel ilişkiler kurmayı amaçlamaktadır (Ball & Head, 2021). Randomize kontrollü deneylerin ve davranışsal içgörüler ekiplerinin büyüyen rolü, tüm dünyada kanıta dayalı bilgilere dikkatleri çekmiştir. Genel olarak BIT, birçok farklı ülkede 700’den fazla randomize kontrollü deney tamamlamıştır (Maier ve diğerleri, 2024). Bu, politika ve uygulamanın yalnızca içgüdüsel hislere veya geçmiş tecrübelerle değil, sağlam kanıtlara dayandığı ve sonuçların sürekli olarak iyileştirilebildiği bir gelecek vaat etmektedir (Sanders & Halpern, 2014). Bu nedenle randomize kontrollü deneyler ve dürtme son yıllarda politika yapıcılarının politika tasarımı başvurdukları profesyonel araç setinin bir parçası haline gelmiştir. İngiltere Kabine Ofisi, bunların bir politikanın işe yarayıp yaramadığını belirlemenin en iyi yolu olduğunu savunmaktadır (Haynes vd., 2012; Mills & Whittle, 2025).

Dürtme, faydaları daha erişilebilir kılan basitleştirilmiş bir süreç olduğu için, hükümetler tarafından vatandaş davranışlarını şekillendirmek amacıyla geleneksel araçların tamamlayıcısı veya yerine geçen bir araç olarak kullanılmıştır (Benartzi ve diğerleri, 2017). Fakat bu durum bazı beklenmedik sonuçlara da yol açmıştır. Politika yapıcılar arasında dürtme yöntemlerinin çekiciliği, kamu politikalarının davranışsal içgörülerle nasıl ve hangi şekillerde bilgilendirilebileceğini düşünmenin alternatif yollarını gölgede bırakmıştır (Loewenstein & Chater, 2017). Bir diğer ifadeyle davranışsal kamu politikası anlayışında dürtme, alanı domine etme eğiliminde olup davranışsal kamu politikası ve dürtme terimleri sıklıkla eşanlamlı olarak kullanılmaktadır. Bu durum birçok davranışsal içgörü biriminin isimlerinde dürtme kelimesinin kullanılmasıyla açıkça görülmektedir. Dürtmenin hem akademik yazında hem de hükümetler nezdinde kabulü ve gündemi meşgul etmesi kavramın yaz mevsimi yaşamasına neden olmuştur. Ancak davranışsal kamu politikası bilgisinin kapsamının dürtmeden çok daha geniş olduğunu bilmek önemlidir (Belardinelli, 2024, s. 27). Dürtmenin yaz mevsimini yaşadığı süreçte yeni yeni filizlenmeye başlayan, dikkatleri çeken dürtme dışında bir dizi başka davranışsal çerçeve ortaya atılmıştır. Bu alternatif çerçevelerin farklı uygulama planları olmakla birlikte hepsi insanların bir “davranışsal içgörü” himayesinde kendi seçimlerini yapmalarını sağlama ortak ilkesini paylaşmaktadır (Banerjee & John, 2022). Bu alternatif davranışsal araçlar; teşvik (boost), düşündürme (think) ve dürtme + (nudge plus) dır³:

- Teşvik: Belirli bir ortamda insanların karar alma yeteneklerini iyileştirerek davranışları değiştiren müdahaleleri ifade etmektedir. Teşvik, bireyler aldıkları eğitimi içselleştirdiğinde, uzmanlık kazandığında ve bir engelle karşılaştıklarında desteklemeden öğrendiklerini kullandığında etkili olmaktadır (Hertwig & Grüne-Yanoff, 2017). Örneğin İngiltere’de uygulanan “Change 4 life” kampanyasında toplumdaki obezite ile mücadele etmek için halka sağlıklı yaşam ipuçları verilmiş, sağlıksız yiyeceklerin yerine hangi sağlıklı yiyecekleri seçebilecekleri listelenmiş ve belirlenen hedeflere ulaşan bireyler çeşitli sertifikalar ve rozetlerle ödüllendirilmiştir (NSMC, 2023).
- Düşündürme: Vatandaşları kamu politikalarının sonuçları hakkında düşünmeye teşvik eden bir tür davranışsal kamu politikasıdır. Düşündürmelere örnek olarak vatandaş forumları, halk meclisleri gibi müzakereci demokrasi araçları vb. verilmektedir (John ve diğerleri, 2019).
- Dürtme + : Vatandaşların dürtmeyi eleştirel bir şekilde değerlendirmesini ve sonucunda dürtmeyi kabul edip etmemeye karar vermelerine odaklanan politika aracıdır. Bu, bireylerin dürtmenin maliyet etkinliğini gözetmelerini sağlamaktadır. Dolayısıyla dürtme ve düşündürme arasında bir melez müdahale olarak değerlendirmektedir. Dürtme + ;

³ Alternatif davranışsal politika araçlarına dair okuma için bkzn. Özdemiray & Karamanoğlu, 2024

dürtmenin manipülasyona neden olması ihtimaline yönelik endişeleri de en aza indirmektedir (Banerjee & John, 2021). Dürtme müdahalesi ile bireyleri spor salonu üyeliği için yönlendirdikten sonra, bu üyelik kararlarının geçerliliğini -yakın zamanda farkında oldukları tüm artıları ve eksileri tartarak- düşünme fırsatı verilmesi hem düşündürmenin hem de dürtmenin birlikte uygulandığı dürtme + örneği olarak (Mihaila, 2021) verilebilir.

Davranışsal içgörüler, yukarıda sunulan araçlarda olduğu gibi farklı müdahale çeşitlerine entegre edilebilme potansiyeline sahiptirler. Vergi tahsilatı, emeklilik birikimleri, sağlıklı beslenme ve enerji tasarrufu gibi çeşitli politika konularında yaygın olarak başvurulmuş davranışsal içgörüler (Mozafar vd., 2023) çoğunlukla dürtme teorisi ile bütünleşik bir şekilde değerlendirilmektedir. Dürtme, randomize kontrollü deneyler aracılığıyla başarısını kanıtlaması ve diğer politika araçlarına göre daha ucuz müdahaleler sağlaması nedeniyle diğer araçlar arasında en popüler olanı gibi görünse (Belardinelli, 2024) de diğer araçların ilkbaharını yaşadığı süreçte dürtme yaprak dökmeye, pek çok eleştiriye maruz kalarak (Schmidt, 2019) sonbaharını yaşamaya başlamıştır.

Dürtmeye yönelik en önemli eleştirilerden biri, dürtmenin özerkliği ihlal ettiği konusundaki etik kaygıdır (Kuyer & Gordijn, 2023). Dürtme, seçim özgürlüğünü korurken insanların davranışlarını belirli bir yöne yönlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu hedefe ulaşmak için, bireyler tam olarak farkında olmadıkları bileşenler tarafından yönlendirildiği için (Wachner ve diğerleri, 2020) karar vericinin özerkliğini zayıflatmaktadır. Çünkü bireylerin bu bileşenlerin kararını etkilemesini istemesi pek olası değildir (Bovens, 2009). Bu, dürtmenin manipülatif doğası olan başka bir etik endişeyi de gündeme getirmektedir. Karar alma sürecine müdahale etme ve karar vericiyi normalde yapmayacağı seçimleri yapmaya yönlendirme potansiyeli olan dürtme, karar alma sürecine saygı göstermediği ve bireyleri manipüle ettiği şeklinde eleştirilere maruz kalmaktadır (Heilmann, 2014). Fakat özerklik ve manipülasyon sadece etik çizginin bir parçası değildir; aynı zamanda politik bir boyut da içermektedirler. Demokratik toplumlarda, vatandaşların hükümetin araçları ve amaçları hakkında açıkça erişilebilir bilgilere ulaşması ve değerlendirmesi gerekmektedir. Bunun için dürtme şeffaf olmayan bir şekilde gerçekleştiği zaman, meşruiyetinin sorgulanması olasıdır (Michaelson, 2024). Bu nedenle Thaler ve Sunstein (2008), şeffaflığın önemli bir dürtme parçası olduğunu savunmaktadırlar. Bunun gerçekleşmesi için, dürtmeyi yalnızca hükümet tarafından kamuya açık ve net bir şekilde savunulabilen, refah artışı ile sonuçlanan müdahalelerle sınırlamak gerekmektedir (Kosters & Van der Heijden, 2015). Fakat dürtmenin savunulabilmesi için onun bireyleri, sınırlı rasyonaliteleri nedeniyle saptıkları gerçek tercihlerine yönlendirmesinden geçmektedir. Ancak bu durum “gerçek tercihlere” nasıl ulaşılacağı sorunu da beraberinde getirmektedir. Nitekim gerçek tercihlerin varlığı tartışmalıdır. Liberteryen paternalistler, gerçek tercihlerin, bir bireyin sınırsız bilişsel yeteneklere sahip olduğu ve tam olarak bilgilendirildikleri zaman yaptığı tercihler olacağını savunmaktadırlar. Eleştirmenler ise bu tür tercihleri nesnel olarak elde edilemeyeceği öngörüsü nedeniyle mantıksız bulmaktadır (Kuyer & Gordijn, 2023).

Bir diğer eleştiri ise dürtme teorisinde hükümetlerin insanları irrasyonel bireyler olarak kabul ettiği görüşüdür. Bu tür bir kabulün; insanların eylem kapasitesini kısıtlayabileceği ve onları kendileri ve toplum için doğru kararı verme noktasında güçlendirmekten ziyade onlara araçsal bir nitelik kazandırıp değersizleştireceğini savunmaktadırlar (Schmidt, 2019). Maier vd. (2022) ve Mertens vd. (2022) ise, yayın yanlılığının dürtme müdahalelerin etkinliğine yönelik algıyı etkilemiş olabileceğini vurgulamışlardır. Yayın yanlılığı bir çalışmanın bulgularının gücüne dayanarak; sonuçlarının yeterince yayınlanmaması olarak tanımlanmaktadır. Bu, istatistiksel olarak anlamlı pozitif sonuçları olan çalışmaların daha sık yayınlandığı, istatistiksel olarak önemsiz veya negatif sonuçları olan çalışmaların ise çok fazla yayınlanmadığı anlamına gelmektedir (Hallsworth, 2023a; Nair, 2019). Chater ve Loewenstein (2023a) bu yayın yanlılığı bakış açısına paralel olarak; davranışsal kamu politikaları hakkında araştırma yapan kişilerin; karar alma sürecinde (Belardinelli, 2024, s. 16) bireylerin yanılabilirliğini vurgulayan insan odaklı (i-çerçeve) politika müdahalelerine çok fazla odaklandığını,

bunun da sistemik sorunlara odaklanan sistem odaklı (s-çerçeve) politikaların ihmal edilmesine neden olduğuna dikkatleri çekmiştir.

SONBAHAR: DAVRANIŞSAL KAMU POLİTİKASI ARAŞTIRMALARINDA GÜNCEL TARTIŞMALAR

Davranışsal kamu politikası disiplindeki akademisyenler ve araştırmacılar arasında, yakın zamanda yayınlanan “İ-çerçeve ve S-çerçeve: Bireysel Düzeydeki Çözümlere Odaklanmak Davranışsal Kamu Politikasını Nasıl Yanlış Yönlendirdi” (The I-frame and the S-frame: How Focusing on Individual-Level Solutions Has Led Behavioral Public Policy Astray) (Chater & Loewenstein, 2023a) başlıklı makaleden etkilenecek büyüyen bir tartışma, kamu politikası tasarımı ve uygulamasında davranışsal içgörülerin kullanımına ilişkin yeni ve eleştirel bir bakış açısı geliştirmiştir (Esmark, 2023). İ-çerçeve ve s-çerçeve, davranış bilimi araştırmalarının mevcut durumunu ve sorunlarını ortaya koyarak, toplumsal zorlukların çözülmesinde nasıl katkıda bulunabileceğine yönelik etkili bir perspektif sunmaktadır (Cherry & Kallbekken, 2023). İnsan odaklı çerçeve anlamına gelen i-çerçeve (kaynak makalede individual kelimesini karşılamak için kullanılan i harfi, bu çalışmada da insan odaklı anlamını karşılaması için aynı şekilde kısaltılarak kullanılmıştır) politikaları, bireylerin daha iyi seçimler yapmasına yardımcı olmaya odaklanan davranışsal kamu politikalarıdır. Öte yandan, sistem çerçevesi anlamına gelen s-çerçevesi, bireylerin zaman içinde karşılaştığı seçim alternatiflerini belirleyen toplumsal kuralları değiştirmeyi amaçlayan kamu politikalarıdır. Bu değişiklikler çoğunlukla mahkeme kararları veya mevzuatlardan kaynaklanmaktadır. İ-çerçevesine dayalı politikalar, insanların içinde hareket ettiği s-çerçeve kurallarını sabit olarak kabul etmektedir ve insanların bu kurallar dahilinde davranışlarını daha başarılı bir şekilde değiştirebilmelerine yardımcı olmak için davranışsal içgörüler sunmaktadır (Connolly vd., 2024).

Son yirmi yıldır kamu politikalarının temel sorununun bireysel seçim düzeyinden kaynaklandığı kabul edilmiştir. Bireylerin kendileri için en iyi olan seçimleri yapmalarını engelleyen çeşitli bilişsel ve davranışsal önyargılara tabi oldukları varsayımı, politika yapıcılarının hedefi olmuştur (Dold, 2023). 1980’lerde ve sonrasında neoliberal politik ideolojinin yükselişi (Şahin, 2021, s. 172) bu birey odaklı bakış açısının ortaya çıkışında etkili bir faktör olarak değerlendirilebilir. Neoliberal ideolojinin temelini minimal devlete (asgari düzeyde müdahale eden devlete) dayanması, sorunun kaynağı olarak da bireye odaklanılması sonucunu doğurmuştur. Toplumsal sorunlar ancak yeni pazarlar ve tüketim malları aracılığıyla talebe yanıt veren piyasalar tarafından çözülmektedir (Andreas & Jabakhanji, 2023). Neoliberal düşünürlere göre, bireyler piyasada seçme özgürlüğüne sahiptir (Filip, 2020; Acar, 2024, s. 387). Hayek (1960, s. 71) “özgürlüğün yalnızca bireylerin seçim yapma fırsatına sahip olması anlamına gelmediğini aynı zamanda bireylerin eylemlerinin sonuçlarına katlanmaları ve bunlar için övülmeleri veya yerilmeleri anlamına da geldiğini” ifade etmiştir. Bu bakış açısı da bireylerin yaptıkları seçimlerle birlikte gelen risklerin de bireyselleşmesi sonucunu doğurmaktadır. İrrasyonel davranışlar, onları şekillendiren yapısal koşullardan bağımsız olarak kişisel bir sorumluluk haline gelmektedir. İ-çerçeveye dayalı davranışsal müdahaleler, bireylerin içinde faaliyet gösterdiği sistemi değiştirmeden, irrasyonel davranışlarını daha iyi tercihlere doğru değiştirmeyi amaçladıkları için önemli bir tercih aracı olmaktadır (Andreas & Jabakhanji, 2023). Tipik (en güncel) i-çerçeveye dayalı politikalar, herhangi bir dış standarda (kurala) dayalı değil, insanların kendi bakış açılarına göre bireysel refahı iyileştirmeyi amaçlayan dürtme politikalarıdır (Dold, 2023). Dürtmelerin çekiciliği yalnızca bir bireyin seçim özgürlüğünü koruması değil, aynı zamanda bireye yönelik etkili sonuç üretecek eylemi teşvik etmesidir. Ancak bu, bazı durumlarda yararlı olsa da iklim değişikliği gibi bireysel ve toplumsal çıkarlar arasında çatışan çıkarların olduğu durumlarda ikilemlerle karşı karşıya kalabilmektedir (Cherry & Kallbekken, 2023).

Hallsworth’a göre (2023b) göre toplumsal sorunları çözmek için davranışsal müdahalelerin (i-

çerçeveye dayalı politikaların) uygulanmasına yönelik savunuculuk, çoğunlukla sistem düzeyindeki politika değişikliğini engellemeyi amaçlayan kurumsal lobicilikten kaynaklanmıştır. Kârı maksimize etmeyi hedefleyen şirketler, iklim değişikliği gibi çok sayıda toplumsal sorunun yaratılmasında önemli bir rol oynamaktadır (Hertwig, 2023). Örneğin, BP petrol şirketi, çevresel imajını daha kabul edilebilir kılmak için 2000’li yılların başında “Petrolün Ötesinde” sloganıyla bir kampanya başlatmıştır (Solman, 2008). BP, iklim bilimcileriyle s-çerçeveye dayalı çözümler geliştirmek yerine, bireysel sorumluluğun vurgulandığı kişisel karbon ayak izi hesaplayıcısı gibi i-çerçeve çözümleri geliştirip karbon azaltımının yükünü bireyin omuzlarına yüklemiştir (Chater & Loewenstein, 2023a; Roberto, 2023). Bu BP’nin hızla başarıya ulaşan ana kampanyalarından biri olmuştur (Medium, 2022; Mulrow ve diğerleri, 2019). Fakat, i-çerçeve politikalarına bu odaklanma, kurumu yeşil yönetimle (Öğüt, Ekinci & Gökçe, 2023) ilgili sistemsel dönüşümlerden uzaklaştırıp kurumun yükümlülükten kaçınmasına olanak tanımıştır (Chater & Loewenstein, 2023a). Böylece sorunun sorumluluğu tamamen bireysel davranışa yüklenmiş, şirketin rolü ise arka planda kalmıştır (Connolly vd., 2024).

İ-çerçeve önerilerinin popülaritesi, güçlü bir ampirik desteğe sahip olduğu iddialarının bir sonucu olarak da ortaya çıkmıştır (Jackson, 2023). Randomize kontrollü deneyler, i-çerçeve politikalarını değerlendirmek ve iyileştirmek için kullanılan ampirik “altın standart” olup davranışsal araştırmalara katkıda bulunmuş ve kamu politikaları için kanıt olarak kabul edilen standartlarda bir değişime yol açmıştır (Chater & Loewenstein, 2023a). Öte yandan, s-çerçeveler daha kapsamlı olmasına rağmen birçok kurumun incelenmesini gerektiren ampirik veya yarı ampirik kanıtlardan yoksundur (Jackson, 2023). Gerçek sistemsel çözümler üretebilmek için sistemin kökten yeniden şekillendirilmesi gerekmektedir (Edelman, 2023). Bir diğer ifadeyle, s-çerçeve politikalarına yönelik bilimsel olarak sağlam bir doğrulama elde etmek için reforma ihtiyaç duyulması bu politikaların kullanılmaması için bir neden olarak kullanılmıştır (Jackson, 2023). Fakat, sorunlar sistemsel olduğunda, reformlar uygulanamaz hale gelebilmektedir. Çünkü hedef toplumun çıkarları değil, seçkinlerin ve şirketlerin çıkarları olabilmektedir (Edelman, 2023). Örneğin, güçlü ve yoğun çıkar gruplarının çıkarlarını tehlikeye atan bir sorun, daha iyi politikalara yol açacak reformları engellemektedir (Chater & Loewenstein, 2023b). Bu güçlü dışsallıklar s-çerçevesine dayalı politikaları uygulanamaz hale getirirken, i-çerçevesine dayalı politikaların önünü açmaktadır. Chater ve Loewenstein (2023a) ve Lamberton (2023) bu durumu, i-çerçevesi politikalarının çıkar gruplarından aldığı güçlü ve tutarlı desteğin s-çerçevesi reformuna karşı çıktığı şeklinde değerlendirmiştir. Sunstein’in (2021) “Yeşil Varsayılanlar İklim Değişikliğiyle Mücadele Edebilir” (Green Defaults Can Combat Climate Change) adlı makalesinde bu durum şu şekilde vurgulanmaktadır:

“Ekonomik teşvikler ve belki düzeltici bir vergi, uzun zamandır çevresel hasarı azaltmanın en iyi yaklaşımı olarak düşünülüyordu. Ancak son yıllarda, bilgilendirme, uyarılar, sosyal normların kullanımı ve varsayılan seçenek uygulaması gibi “dürtmeler” de dahil olmak üzere parasal olmayan müdahalelere daha fazla dikkat gösterildi. Potansiyel olarak umut vadeden bu müdahale, insanları otomatik olarak yeşil enerjiye dahil edecektir”.

Chater ve Loewenstein’a (2023b) göre sorun bireylerin karar almasına yardımcı olan teşvik (boosts), düşündürme (thinks) ya da dürtme (nudge) gibi politika araçlarına odaklanılması değil; sistem odaklı (s-çerçeveye dayalı oluşan) yaşanan sorunların, i-çerçeve politikalarıyla önlenebileceğini umut eden politika yapımcılar tarafından i-çerçeve politikalarının yaygın olarak kullanılmaya başlanmış olmasıdır. Schmidt ve Stenger (2021)’a göre ise birey odaklı politikaların başarısına katkıda bulunan ve s-çerçeve müdahalelerine uyarlanamayan ampirik kanıtlar (randomize kontrollü deneyler gibi) davranışsal kamu politikasını, sistemik nedenlere ve uzun vadeli etkilere dikkat etmeden, kısa vadeli sonuçlara ve küçük çaplı sorunlara yönelik net çözümlere öncelik veren bir “taktik” disipline dönüştürmüştür. Ancak randomize kontrollü deneylerin de bazı sınırları bulunmaktadır. Bunlardan ilki, tarafsız bir değerlendirmenin mutlaka doğru bir değerlendirme olduğu anlamına gelmemesidir. Tek bir

deneyden elde edilen sonuçlar, tekrarlanıp yeniden üretilmediği sürece küçük ölçekli sonuçlar vermekte ve yayın önyargılarına neden olmaktadır. İkincisi ise, bu deneylerin dış geçerlilikleri ile ilgilidir. Bu deney sonucundaki bulguların farklı birimlerde ve bağlamlarda tekrarlanabilme yeteneği anlamına gelmektedir. Bir ortamda işe yarayan bir müdahale, başka bir ortamda aynı etkiyi göstermeyebilir (Belardinelli, 2024, s. 18). Bu nedenle, davranışsal kamu politikaları yalnızca onu uygulamalı kılan etkilere değil, teorik bilgiye de dayanmalıdır. Bir müdahalenin bir ortamdaki etkileri başka bir ortamdakiyle aynı şekilde kullanılamayacağı için, her müdahale benzersiz bir şekilde yapılandırılmalıdır. Bunu mümkün kılmak için teorik bir anlayışa ihtiyaç vardır (Gal & Rucker, 2023).

İ-çerçeve politikaları, s-çerçeve politikalarını farklı şekillerde zayıflatmaktadır. İnsanların dikkat ve fiziksel kaynak kısıtlamaları nedeniyle, bir i-çerçeve çözümünü araştırmak veya tanıtmak için zaman harcayan bir araştırmacının, s-çerçeve çözümüne odaklanma ihtimali azalacaktır. Aynı zamanda, i-çerçeve araştırmasına harcanan fonlar, s-çerçeve çalışmalarındaki sermayeyi sınırlayacaktır. Bu nedenle, yalnızca i-çerçeve müdahalelerini geliştirmeye, izlemeye ve tanıtmaya harcanan kaynaklar, dikkati etkili s-çerçeve müdahalelerinin geliştirilmesinden ve uygulanmasından uzaklaştırmaktadır (Roberto, 2023). Ayrıca, Thaler (2023), davranış bilimcilerin belirli bir alandaki kuralların ve düzenlemelerin çoğunu test etme yetkisine sahip olmadığına (deneyleri yürüten davranışsal içgörü takımlarının vergilendirme yetkisi olmaması gibi) dolayısıyla müdahale yelpazelerinin izin yanlılığıyla sınırlı olduğuna dikkat çekmiştir. Yalnızca onay alabilecekleri konulara yönelik deney tasarımı yapabilmeleri söz konusudur.

İ-çerçeve politikalarıyla ilgili endişeler son zamanlarda önemli ölçüde ilgi görmesine rağmen, davranışsal araştırmacıların argümanlarının odak noktası bu politikaların kendisi değil, davranışsal kamu politika araştırmaları için odağın s-çerçeve perspektifine doğru kaydırılmasıdır. Faydalı sistemsel değişimin nasıl yaratılacağını anlamak, s-çerçevesine dayalı politika araştırmaları için bir gündem sağlamak önemlidir. Sistemdeki değişikliklere bireylerin nasıl yanıt verdiklerini anlamak, politika tasarımı ve uygulamasını iyileştirmek için gereklidir (Connolly vd., 2024). Chater ve Loewenstein'a (2023a) göre bu değerlendirmeleri sistem temelli müdahalelerin insan odaklı müdahalelerin ya da araştırmaların yerini almaya çalışması olarak okumamak gereklidir. Çünkü davranışsal kamu politikası perspektifi, i-çerçeve politikalarını s-çerçeve politikalarının ikameleri olarak değil, tamamlayıcıları olarak görmektedir.

İ-çerçeve ve s-çerçeve stratejilerinin etkili bir şekilde entegre edilebileceği durumlar mevcuttur. Örneğin çıkar grupları tarafından zorlayıcı, etkisiz ve adil olmayan bir uygulama olarak algılanan karbon vergileri çoğunlukla güçlü bir muhalefetle karşı karşıya kalmaktadır. Davranışsal araştırmalarla, karbon vergilerinin tasarımını değiştirerek zorlayıcı, etkisiz ve adil olmadıkları algısını azaltmak için yeni yollar geliştirilebilir (Cherry & Kallbekken, 2023). Karbon vergisinin zorlayıcılığının, verginin yükünü hafifleten bireysel düzeyde müdahalelerle (bireyleri toplu taşıma sistemini kullanmaya yönlendiren bir dürtme gibi) azaltılması olasıdır (Meaney, 2017). Karbon vergisinin etkinliği, elde edilen gelirin ek faydalar sağlayan programlara tahsis edilmesiyle (elde edilen gelirlerin çevresel önlemlere yönlendirilmesi gibi) artırılabilir (Marten & Dender, 2019, s. 6). Adalet ise karbon vergisi gelirlerinin; verginin kendisinden veya vergiyle hedef alınan davranışlardan kaynaklanan zararı telafi etmek için kullanılırsa sağlanacaktır (Cherry & Kallbekken, 2023). 2009-2012 yılları arasında Beyaz Saray Bilgi ve Düzenleme İşleri Ofisi direktörü olarak görev yapan Cass Sunstein (2023), amacının her zaman davranışsal içgörülerle sistemi değiştirmek olduğunu ifade ederek bugüne kadar benimsenen politikaların bazı örneklerini sunmuştur:

“Davranış bilimi, ... çok sayıda düzenleyici zorunluluğu desteklemeye ve teşvik etmeye yardımcı olmuştur. ... Sigara vergileri ve şekerli içeceklerle uygulanan vergiler, mevcut önyargıya atıfta bulunularak haklı çıkarılmıştır. Eylemsizlikle ilgili davranışsal bulgulara dayanarak, politika yapıcılar

10 milyondan fazla yoksul çocuğu otomatik olarak ücretsiz okul yemeği programlarına kaydettirmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde, kirleticilere uygulanan sera gazı envanteri doğrudan davranış bilimi tarafından teşvik edilmiş ve sera gazı emisyonlarını önemli ölçüde azaltmıştır.”

Chater ve Loewenstein’a (2023a) göre bu örneklerde olduğu gibi i-çerçeve araştırmaları s-çerçeve politikalarını bilgilendirmede önemlidir. Çünkü sistemler, bireyler üzerindeki etkileri ile işlev gördükleri için, tasarımları ve eylemleri davranışsal içgörülerle bağlantılı olmalıdır. Thaler (2023), i-çerçeve ve s-çerçeve ikilemini, davranışsal araştırmalar için önemli bir konu olan emeklilik birikimleri üzerinden değerlendirmiştir. Ona göre emeklilik için birikim yapmak iki nedenden dolayı zordur. Birincisi, bireylerin karşılaştığı para biriktirme ve yatırma ile ilgili matematiksel problemler bir ekonomist için bile külfetlidir. İkincisi, emeklilik için biriktirme, tüketimi ertelemeyi gerektirdiği için özdenetim gerektirmektedir. İnsanları rasyonel varlıklar olarak düşünen geleneksel iktisat yaklaşımı, bireylerin matematiksel problemleri mümkün olan en iyi şekilde çözeceklerini ve uygun planı uygulayacaklarını varsaymaktadır. Fakat gerçekte, bireyler tasarruf miktarını belirleme ve varlık dağılımının karmaşıklığı nedeniyle tasarruf kararları alırken zorlanmaktadır (Briere, 2025). Ekonomist Richard Thaler (2015), “Misbehaving: The Making of Behavioral Economics” (kitabın Türkçe çevirisinin başlığı “Akıllı İnsanların Mantıksız Kararları”dır) adlı kitabında insanların emeklilik için tasarruf yapmamasının üç nedenini sıralamıştır: 1) eylemsizlik veya hareketsizlik; insanların fırsat çıktığında bile tasarruf yapmamaları; 2) kayıptan kaçınma; insanların tasarrufun maaşlarını azalttığı düşünmesi nedeniyle bu eylemden kaçınması ve 3) özdenetim eksikliği; insanları gelecekteki faydalar için plan yapmak yerine anında tatmin sağlayacak eylemleri seçmeye yönelmesi (Antonelli & Yin, 2016). Benartzi ve Thaler (2013), davranışsal araştırmalardan elde edilen bulguları kullanarak yeterli emeklilik tasarrufunu kolaylaştırmak için gereken kapsamlı bir planın dört temel bileşenini “ulaşılabilirlik, otomatik kayıt, otomatik yatırım ve otomatik artış” olarak özetlemiştir. Amerika Birleşik Devletleri için tasarladıkları bu uygulamada her vatandaşın; kolaylıkla erişebildiği, maaş bordrolarına dayalı olan emeklilik tasarruf planlarına, bir tasarruf oranı ve bir yatırım portföyü seçerek otomatik bir şekilde kaydolması söz konusudur. Bireyler istedikleri zaman sistemden çıkma özgürlüğüne de sahiptirler. Benartzi ve Thaler (2013, s. 1153) emeklilik tasarrufları ile ilgili olarak seçim mimarisinin yapısındaki bu değişimin birey davranışı üzerinde mali teşvikle elde edilebilecek olandan bile daha derin etkileri olabileceğini vurgulamışlardır. Thaler (2023), davranışsal araştırmaların odak noktasının her zaman sistemin, insanlar için en iyi şekilde çalışmasını sağlamak olduğunu belirtmiştir. Buna karşılık olarak Chater ve Loewenstein (2023b), emeklilik hükümlerini tasarruf meselesi olarak çerçevelemenin bireysel bir bakış açısını yansıttığını söylemektedir. Onlara göre bu sistemde çalışanlar tasarruf için tüm “kişisel sorumluluğu” üstlenmektedir, ancak ücretler durgunken ve diğer maliyetler artarken bu stratejinin gerçekten işe yaradığını hayal etmek zordur (Pasquale, 2015). Zira emeklilik güvensizliğinin gerçek kökleri, riskin şirketlerden bireylere doğru büyük ölçüde kaymasında yatmaktadır. Başarılı emeklilik sistemlerine sahip çoğu ülkede olduğu gibi emeklilik, bireylerin emeklilikleri için tasarruf etme ve yatırım kararları alma meselesi değil; genellikle sistemsel bir reform gerektiren bir süreçtir (Chater & Loewenstein, 2023b). Bu nedenle davranışsal araştırmalar seçim kararının verildiği bağlamı açıklığa kavuşturmadan, karar vericilerin karşılaştığı belirli seçim kümelerine odaklanmamalıdır. Her sosyal sorunun temel nedeni, seçim mimarisinin sınırlarını aşan nedensel bir yapı olduğundan, politika yapıcılar veya araştırmacılar için farklı sorun türleri için müdahalelerin nasıl tasarlanacağı konusunda derinlemesine bir analiz gerekmektedir (Meder vd., 2018). Bu nedenle, etkili ve sürdürülebilir bir kamu politikası için, farklı zamansal dönemler (kısa vadeli, orta vadeli veya uzun vadeli) ve “yapısal nedenler” olarak adlandırılan seçim mimarisinin ötesindeki çevresel faktörler de hesaba katılmalıdır (Bhargava & Loewenstein, 2015; French vd., 2012). Bu, aynı zamanda davranışsal kamu politikası alanında çalışan bilim insanlarının alanın değerini ve etkisini sorgulayabilmeleri için de önem arz etmektedir (Banerjee & John, 2025).

DAVRANIŞSAL KIŞ GELMEKTE Mİ?

Davranışsal kamu politikaları önemli başarılar elde etmiş olsa da; müdahalelerin heterojen yapısı, bireysel çözümlerin farklı bağlamlarda uygulanmasının zorlukları, anlık seçim ortamlarında yapılan değişimlere dayanması nedeniyle sorun çözme kapasitesinin kısıtlılığı ve sistem düzeyindeki eşitsizlikleri ve adaletsizlikleri ele alma becerisinin sınırlı olması bu başarısına gölge düşürebilmektedir (Schmidt, 2022). Bu nedenle, davranışsal kamu politikalarının kışı yaşamaması için “olgunlaşması” ve politika yapımındaki güncel tartışmalara ve kurumsal tasarımdaki değişen kalıplara uyum sağlaması gerekmektedir. Davranışsal kamu politikaları yalnızca çekici bir eklenti değil, ana akımın bir parçası olmalıdır. Davranışsal kamu politikasının, uzun vadeli değeri olan daha sistematik ve uyarlanabilir bir müdahale biçimi haline gelmesi önemlidir (Banerjee & John, 2025).

İ-çerçeve müdahalelerinin başarılı olabilmesi; müdahalenin gerçekleştiği ve müdahaleyi uygulama ve sunma sorumluluğuna sahip kuruluşlarda, ağlarda ve topluluklarda yapısal değişikliklere de bağlıdır. Bu da davranış bilimcilerin, örgüt liderlerinin ve politika yapımcıların yanı sıra toplum ve kullanıcı gruplarıyla birlikte çalışarak, hedeflenen davranışta sürdürülebilir bir değişiklik elde etmek için uygulanması gereken müdahalenin bileşenlerinin ve unsurlarının belirlendiği koordineli bir yaklaşımı ifade etmektedir (Hagger & Hamilton, 2023). Örneğin, “The Complex Systems Framework for Obesity” (Obezite için Karmaşık Sistemler Çerçevesi) (Griffiths ve diğerleri, 2023), obezite müdahalelerinin başarısı için sistemin sınırlarını, sistemin farklı bölümleri arasındaki ilişkileri ve paydaşların çeşitli bakış açılarını dikkate alması gerektiğini kabul etmektedir. Birey davranışında sürdürülebilir ve anlamlı bir değişim elde etmek için, bilim insanlarının planlama aşamasında müdahalelerini sosyal, çevresel, ekonomik ve ideolojik boyutlar açısından değerlendirmesi gerekmektedir (Andreas & Jabakhanji, 2023).

Kamu politikaları ile büyük bir etki yaratılması için, davranışsal kamu politikasının analiz birimini bireysel davranış değişikliğini amaçlayan müdahalelerden sistemsel olanlara; seçim mimarisinin ise anında seçim ortamlarından, temel süreçler ve yapılar üzerinde davranışsal bir mercek görevi gören “seçim altyapısına” genişletmesi gerekmektedir. Seçim mimarisi kavramının, seçim altyapısını veya seçim ortamlarını destekleyen temel sistemsel çerçevelerin tasarımını içerecek şekilde genişletilmesi, i-çerçeve müdahaleleri için gerekli bir ilerleme olmaktadır. Bireysel müdahalelerden ziyade istenen davranış değişikliğini destekleyen sistemlerin seçim koşullarına odaklanan altyapısal yaklaşım; sürdürülebilirliği korumakla birlikte uzun vadeli ve bütünsel davranış değişikliğini de güçlendirmektedir. En önemlisi, altyapısal bakış açısını benimsemek, sistemlere yerleşen değerlere ve önyargılara daha fazla odaklanılmasını da sağlayacaktır (Schmidt, 2022).

Kamu politikası davranış araştırmalarının s-çerçeve uygulamalarına doğru kaydırılması, sıkı bir şekilde kontrol edilen laboratuvar deneyleri ve randomize kontrollü deneylerin ötesine uzanan araştırma kültürü ve normlarında bir değişiklik de gerektirmektedir. Bir toplumsal soruna yönelik güçlü politika çözümlerinin mevcut olduğu ancak kamu desteğinin sınırlı olduğu durumlarda, randomize kontrollü deneylerden elde edilen davranışsal bulgularla politika unsurları yeniden formüle edilerek kamu desteğinin nasıl en üst düzeye çıkarılacağı test edilebilir. Ancak deneyler tek başına yeterli olmayacaktır. Çünkü “iki olası politika çözümünden hangisi refahta en büyük artışı üretecek? Ekonomik olarak verimli bir politikanın politik olarak sürdürülebilir olup olmayacağına hangi faktörler etkilidir? Bazı ülkelerde etkin politikalar benimsenirken diğerlerinde neden benimsenmiyor?” gibi birçok önemli politika sorularını deneyler yanıtlamamaktadır (Connolly vd., 2024). Connolly vd. (2024) davranışsal kamu politikasında kullanılabilecek yeni, destek yöntemler olarak yarı deneysel yöntemler ile tarihsel ve karşılaştırmalı yöntemler’i önermektedir⁴

⁴ Detaylı okuma için bkz. Connolly, D. J., Loewenstein, G., & Chater, N. (2024). An S-Frame Agenda for Behavioral Public Policy Research. *Behavioural Public Policy*, 1-21. <https://doi.org/10.1017/bpp.2024.58>

Birçok araştırmacı davranışsal kamu politikalarının disiplinler arası sınırlılıklarını kabul ederek, tasarım ve uygulamada kültürel ve bağlamsal faktörlere dikkat çekmiştir ve sistematik bir yaklaşım ve çözümlere ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir. Bu tür çözümlerden biri, daha çeşitli kanıt ve uygulamalı bilgi biçimlerini benimseyerek tekrarlanabilir sonuçlar geliştirerek daha sürdürülebilir bulguların yaratılmasına katkıda bulunabilen yeni bir metodolojik yaklaşım olan “stratejik davranışsal kamu politikası”dır. Her adımda stratejik bir bakış açısı uygulanarak, davranışsal içgörülerin izole örnekler yerine daha geniş bir yargı ve eylem kümesinin parçası olarak yeniden çerçevelenmesi ve sistem bağlamlarına yerleştirilmesidir. Daha geniş bir stratejik mercek ayrıca, müdahaleler uygulandıktan sonra onları etkileyebilecek destekleyici ve dengeleyici sisteme ilişkin yeni bir bakış açısı sunmaktadır ve seçim altyapısının rolünü vurgulamaktadır (Schmidt & Stenger, 2021).

Hallsworth’a (2023a) göre değişime doğru atılacak adımlar arasında, davranış biliminin bir araç gibi değerlendirilip, baskın bir metafor olarak değerlendirilmesinin önüne geçmektir. Çünkü davranış bilimi, herhangi bir konuya uygulanabilen bir mercek olarak anlaşılmalıdır. Davranış bilimini, vergilerin yapılandırılmasına alternatif bir yöntem olarak değerlendirmek yerine, bu yapılandırmanın yeni yollarını keşfetmek gibi standart politika seçeneklerinin kullanımında iyileştirmeler sunan bir mercek olarak değerlendirmek gerekmektedir. Bir diğer ifade ile davranışsal kamu politikalarının sunduğu çözümlerin de davranışsal olacağı anlamına gelmediğini vurgulamak önemlidir. Davranışsal içgörüler; düzenleme, teşvik veya bilgi sağlama gibi geleneksel politika araçlarını da önerebilmektedir. Davranışsal içgörülerin geleneksel politika araçlarına yol açmasına bir örnek, internet alışverişlerinde sizin adınıza önceden işaretlenmiş kutucukların yasaklanmasıdır. Davranışsal bilimciler, çevrimiçi satın alımlarda ek hizmetler için önceden işaretlenmiş kutucukların, bireylerin varsayılan seçeneği takip etme eğiliminde olmaları nedeniyle onların dikkatsizliğini istismar edebileceği konusunda uyarıda bulunmuş ve önceden belirlenmiş seçeneklerin yasaklanmasını bir çözüm olarak önermiştir (European Commission: Joint Research Centre vd., 2025, s. 21). Dolayısıyla, umut vadeden politikalar olmasına rağmen bu politikaların sistem düzeyinde hayata geçirilememesinin birçok konuda ilerlemeyi engellediği söylenebilmektedir (Cherry & Kallbekken, 2023).

Chater ve Lowenstein’in (2023a), kamu politikasında davranışsal içgörülerin kullanımının, “sistem düzeyindeki” reformları baltaladığı ve bireysel davranışları hedeflediği yönündeki argümanı, davranışsal içgörülerin yalnızca bireysel müdahalelerde anlamlı olduğu anlayışına dayanmaktadır. Ancak European Commission Joint Research Centre (2025, s. 16) davranışsal içgörülerin yalnızca birey düzeyinde hareket etmediğini, aynı zamanda sistem içindeki davranışı yöneten ilişkilerin, kuralların ve normların yapılandırılmasını da bilgilendirdiğini vurgulamıştır.

Toplumdaki yetkinlikleri veya rollerine rağmen, tüm insanlar bilgi ve becerilerde sınırlamalara sahip olma eğilimindedir. Bu nedenle, davranışsal yaklaşım, politika yapıcılarını kendi sınırlamaları da dahil olmak üzere bu sınırlamaları dikkate almaya ve hükümet eylemlerinin amaçlanan ve amaçlanmayan sonuçlarını titiz araştırma yöntemleri kullanarak sistematik olarak değerlendirmeye zorlayarak kamu politikasına katkıda bulunmaktadır (Belardinelli, 2024, s. 2).

Aşağıdaki Tablo 1’de davranışsal içgörülerin hedeflenen davranışsal müdahalelerden sistemik değişime kadar çeşitli düzeylerde politika oluşturmaya nasıl katkıda bulunabileceğine yönelik potansiyeli sunulmuştur:

Tablo 1

Davranışsal İlgörülerin Katkıları

Politika Kapsamı	Amaç
Davranışsal Müdahaleler	Davranışsal içgörüler, dürtme ya da teşvik gibi araçlarla bireysel eylemleri hedefleyebilir
Politika Oluşturma	Davranışsal içgörü politika bağlamıyla ilgili davranışsal faktörleri anlayarak ve analiz ederek bir politikanın tasarımına rehberlik edebilir
Politika Karması	Davranışsal içgörü bir politika alanında geleneksel ve davranışsal araçları ortak bir hedefe doğru birlikte çalışacak ve sinerji oluşturacak şekilde hizalayabilir
Politikalar Arası Bağlantı	Davranışsal içgörü politikalar arasındaki etkileşimleri davranışsal bir bakış açısıyla inceleyebilir, davranışsal sorunları ortaya koyup tutarlılığı artırabilir
Sistem	Davranışsal içgörü politikaya dair paydaşları ve davranışlarını, bağlamdaki faktörleri, kilit ilişkileri içerecek şekilde sisteme yönelik bir haritalandırma yaparak iyi işleyen bir sistem elde edebilir

Kaynak: European Commission Joint Research Centre vd., 2025, s. 19.

Kamu politikası tasarımında, zihnin özelliklerine ve karar alma süreçlerinin çevreyle nasıl etkileşime girdiğine dair derin bir anlayışla yol almak önem arz etmektedir (Diaz Del Valle vd., 2024, s. 32). Hem akademik camianın hem de hükümetlerin davranışsal içgörülerin yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere politika tasarım sürecinin farklı boyutlarında hem insana hem de sisteme dair potansiyel katkılarının farkında olmasıyla, davranışsal kamu politikaları alanının kışı görmemesi olasıdır.

SONUÇ

Politika yapıcılar sürekli olarak hem bireysel hem de toplumsal ihtiyaçları karşılayabilmek adına, belirli davranışları teşvik etme veya caydırma konusunda politikalarını daha etkili hale getirmenin yollarını aramaktadır. İnsanların davranışlarını etkili bir şekilde yönlendirmek isteyen politika yapıcıların, halkın karar verme sürecini şekillendiren faktörleri anlaması gerekmektedir. Bu süreçte çoğunlukla klasik (geleneksel) ekonomideki rasyonalist geleneğin ürettiği bilgiden faydalanan politika yapıcıların, son dönemde insanların rasyonaliteden sapan davranışlarına yönelik davranışsal ekonominin ortaya koyduğu davranışsal içgörülerle olan teması artmaya başlamıştır. Buradan yola çıkan çalışma; insan davranışının bilişsel sınırlamalardan, duygulardan, önyargılardan ve sosyal bağlamdan etkilendiğini ortaya koyan, davranışsal ekonomi ve daha geniş anlamda davranış biliminden elde edilen içgörülerden kamu politikası tasarımında faydalanılmaya başlaması ile oluşan davranışsal kamu politikaları alanının dününü, bugününü ve geleceğini sorgulamayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda Haenlein ve Kaplan'ın (2019) dört mevsim (ilkbahar, yaz, sonbahar ve kış) analojisi kullanılmış ve çalışmada öncelikli olarak davranışsal kamu politikasının ilkbaharı olarak ortaya çıkışı bir diğer ifade ile bu alanın yeşermesine neden olan gelişmeler değerlendirilmiştir.

2000'li yıllarla birlikte akademik çalışmaların desteğiyle ilkbaharını yaşayan davranışsal kamu politikaları alanında; sağladığı tutarlı çerçeve, başarılı uygulamaları, maliyetsiz oluşu ve liberteryen paternalist niteliği ile dürtme ön plana çıkarak bu alanda sessiz bir devrim gerçekleştirmiştir. Teorisyenine kazandırdığı Nobel Ekonomi ödülü ile hükümetlerin de ilgisini çeken dürtme, davranışsal kamu politikaları alanının “dürtme görünümünde” yaz mevsimini yaşamasına neden olmuştur. Dürtme teorisinin hem akademik alanda hem de hükümetler nezdinde kazandığı ünün, davranışsal kamu politikaları alanına yönelik ilgiyi artırması anlamında olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmesi olası olsa da; bu durumu dürtmenin alanı domine etmesi ve davranışsal içgörülerin beslediği diğer alanların

ihmal edilmesine neden olması şeklinde okumak da olasıdır. Nitekim süreç içerisinde dürtme teorisine dair ortaya atılan; toplumsal sorunları çözmede bireysel sorumluluğa odaklandığı, bu nedenle sistem düzeyindeki politika değişikliklerini engellediği, birey davranışında sürdürülebilir ve uzun vadeli etkisinin kısıtlı olduğu, seçim mimarisi temelinde karar ortamlarını şekillendirirken bu ortamın oluşmasına neden olan altyapının doğasına ve tasarımına odaklanmadığı gibi çok sayıda eleştirinin de davranışsal kamu politikaları alanının geleceğini tehlikeye attığı değerlendirilmektedir. Çalışmada alanın sonbahar mevsimine geçişi olarak nitelenen bu sürecin giderek derinleşmemesi ve kış mevsimini yaşamaması için önerilerde bulunulmuştur. Öncelikle davranışsal kamu politikalarına yönelik bakış açısında dürtmenin ötesine geçilmesi, analiz biriminin yalnızca birey davranışı olmaması, aynı zamanda sisteme de yönelmesi önerilmiştir. Bir diğer öneri ise anlık karar ortamlarına odaklanan seçim mimarisi kavramının, bu ortamların oluşmasına neden olan sistemsel çerçevelere de odaklanan “seçim altyapısı” kavramına genişletilmesidir. Bu nedenle gelecek çalışmaların “stratejik davranışsal kamu politikaları” bakış açısıyla yol alması faydalı olacaktır.

REFERANSLAR

- Acar, M. (2024). Free markets and economic performance: Turkish experience, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 6(2): 386-401.
- Alemanno, A., & Spina, A. (2014). Nudging legally: On the checks and balances of behavioral regulation. *International Journal of Constitutional Law*, 12(2), 429-456. <https://doi.org/10.1093/icon/mou033>
- Altun, T. (2018). Hanelerde enerji verimliliği: Davranışsal müdahaleler ve kamu politikaları için anahtar ilkeler. *Turkish Studies İktisat Finans ve Siyaset*, 13(22), 91-106.
- Anderson, R. (1988). *Health behaviour research and health promotion*. Oxford University Press.
- Andreas, M., & Jabakhanji, S. B. (2023). The i-frame vs. s-frame: How neoliberalism has led behavioral sciences astray. *Frontiers in Psychology*, 14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1247703>
- Antonelli, A. M., & Yin, Y. (2016). What we know about retirement savings: Why strategic behavioral “nudges” make sense. *Georgetown Center for Retirement Initiatives*. <https://cri.georgetown.edu/what-we-know-about-retirement-savings-why-strategic-behavioral-nudges-make-sense/> Erişim Tarihi: 30.03.2025.
- Arya, J., & Hindolia, A. (2024). Nudging towards excellence: Harnessing behavioral insights for organizational learning. *Development and Learning in Organizations: An International Journal*, 39(1), 25-27. <https://doi.org/10.1108/DLO-01-2024-0019>
- Ball, S., & Head, B. W. (2021). Behavioural insights teams in practice: Nudge missions and methods on trial. *Policy & Politics*, 49(1), 105-120. <https://doi.org/10.1332/030557320X15840777045205>
- Banerjee, S., & John, P. (2021). Nudge plus: Incorporating reflection into behavioral public policy. *Behavioural Public Policy*, 8(1), 69-84. <https://doi.org/10.1017/bpp.2021.6>
- Banerjee, S., & John, P. (2022). *Nudge and nudging in public policy* (SSRN Scholarly Paper No. 4314881). <https://doi.org/10.2139/ssrn.4314881>
- Banerjee, S., & John, P. (2025). *Behavioural public policy: Past, present, and future* (SSRN Scholarly Paper No. 5124029). Social Science Research Network. <https://doi.org/10.2139/ssrn.5124029>
- Belardinelli, P. (2024). *Mapping behavioral public policy: Citizens' preferences and trust*. Springer Nature Switzerland. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-58531-9>
- Benartzi, S., Beshears, J., Milkman, K. L., Sunstein, C. R., Thaler, R. H., Shankar, M., Tucker-Ray, W., Congdon, W. J., & Galing, S. (2017). Should governments invest more in nudging? *Psychological Science*, 28(8), 1041-1055. <https://doi.org/10.1177/0956797617702501>
- Benartzi, S., & Thaler, R. H. (2013). Behavioral economics and the retirement savings crisis. *Science*, 339(6124), 1152-1153. <https://doi.org/10.1126/science.1231320>
- Bhargava, S., & Loewenstein, G. (2015). Behavioral economics and public policy 102: Beyond Nudging. *American Economic Review*, 105(5), 396-401. <https://doi.org/10.1257/aer.p20151049>
- Bovens, L. (2009). The Ethics of Nudge. İçinde T. Grüne-Yanoff & S. O. Hansson (Ed.), *Preference change: Approaches from philosophy, economics and psychology* (ss. 207-219). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-90-481-2593-7_10
- Briere, M. (2025). Overcoming barriers to retirement savings: Behavioural factors and existing schemes. *Amundi Asset Management SAS*. <https://research-center.amundi.com/article/overcoming-barriers-retirement-savings-behavioural-factors-and-existing-schemes> Erişim Tarihi: 30.03.2025.

- Camerer, C., Issacharoff, S., Loewenstein, G., O'Donoghue, T., & Rabin, M. (2003). Regulation for conservatives: Behavioral economics and the case for "asymmetric paternalism". *University of Pennsylvania Law Review*, 151(3), 1211-1254. <https://doi.org/10.2307/3312889>
- Chater, N., & Loewenstein, G. (2023a). The i-frame and the s-frame: How focusing on individual-level solutions has led behavioral public policy astray. *Behavioral and Brain Sciences*, 46, e147. <https://doi.org/10.1017/S0140525X22002023>
- Chater, N., & Loewenstein, G. (2023b). Where next for behavioral public policy? [Response to commentaries]. *Behavioral and Brain Sciences*, 46. <https://doi.org/10.1017/S0140525X23002091>
- Cherry, T. L., & Kallbekken, S. (2023). Use behavioral research to improve the feasibility and effectiveness of system-level policy. *Behavioral and Brain Sciences*, 46, e153. <https://doi.org/10.1017/S0140525X23000985>
- Connolly, D. J., Loewenstein, G., & Chater, N. (2024). An s-frame agenda for behavioral public policy research. *Behavioural Public Policy*, 1-21. <https://doi.org/10.1017/bpp.2024.58>
- Cornforth, A. (2009). Behaviour change: Insights for environmental policy making from social psychology and behavioural economics. *Policy Quarterly*, 5(4), Article 4. <https://doi.org/10.26686/pq.v5i4.4307>
- DellaVigna, S., & Linos, E. (2022). RCTs to scale: Comprehensive evidence from two nudge units. *Econometrica*, 90(1), 81-116. <https://doi.org/10.3982/ECTA18709>
- Diaz Del Valle, E., Jang, C., & Wendel, S. (2024). *Behavioral systems: Combining behavioral science and systems analysis* (No. No.8; Busara Groundwork (Genre Research Agenda). Busara. <https://busara.global/our-works/behavioral-systems/>
- Doğru, C. E. (2018). (PDF) *Etik davranmak mı? Biri bizi dürtün! (Behaving ethically? Someone nudge us!)*. Türkiye Etik ve İtibar Derneği. <https://www.teid.org/wp-content/uploads/2020/05/Etik-Davranmak-Mi-TEID.pdf> Erişim Tarihi: 30.01.2022.
- Dold, M. (2023). Escaping paternalism: Rationality, behavioral economics and public policy Mario J. Rizzo and Glen Whitman. Cambridge University Press, 2020, xii+496 pages. Book Review Essay, *Behavioural Public Policy*, 1-8. <https://doi.org/10.1017/bpp.2023.1>
- Edelman, S. (2023). Real systemic solutions to humanity's problems require a radical reshaping of the global political system. *The Behavioral and Brain Sciences*, 46, e155. <https://doi.org/10.1017/S0140525X23001061>
- Erdem, O. (2020). *After the crash: Understanding the social, economic and technological consequences of the 2008 crisis*. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-43343-7>
- Esmark, A. (2023). Is there a behavioral revolution in policy design? A new agenda and inventory of the behavioral toolbox. *Policy and Society*, 42(4), 441-453. <https://doi.org/10.1093/polsoc/puad028>
- European Commission: Joint Research Centre, Dupoux, M., Gaudeul, A., Baggio, M., Bruns, H., Ciriolo, E., Krawczyk, M., Kuehnhanss, C., & Nohlen, H. (2025). *Unlocking the full potential of behavioural insights for policy* (No. JRC138028). Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2760/7367599>
- Fabian, M., & Dold, M. (2025). Agentic preferences: A foundation for nudging when preferences are endogenous. *Behavioural Public Policy*, 9(1), 249-269. <https://doi.org/10.1017/bpp.2022.17>

- Faria, L. (2024). Behavioral economics and decision-making: The impact of psychological insights on economic choices. *Journal of Economics and Economic Education Research*, 25(5S), 1-3.
- Filip, B. (2020). The neo-liberal concept of freedom: Economic and negative freedom. İçinde B. Filip (Ed.), *The rise of neo-liberalism and the decline of freedom* (ss. 29-55). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-61623-6_3
- Fisher, J. D., Bell, P. A., & Baum, A. (1984). *Environmental psychology*. Holt, Rinehart, and Winston.
- French, S. D., Green, S. E., O'Connor, D. A., McKenzie, J. E., Francis, J. J., Michie, S., Buchbinder, R., Schattner, P., Spike, N., & Grimshaw, J. M. (2012). Developing theory-informed behaviour change interventions to implement evidence into practice: A systematic approach using the theoretical domains framework. *Implementation Science*, 7(1), 38. <https://doi.org/10.1186/1748-5908-7-38>
- Gal, D., & Rucker, D. D. (2023). Behavioral winter: Disillusionment with applied behavioral science and a path to spring forward. *Behavioral and Brain Sciences*, 46, e156. <https://doi.org/10.1017/S0140525X23000912>
- Galizzi, M. M. (2017). Behavioral aspects of policy formulation: Experiments, behavioral insights and nudges, İçinde M. Howlett & I. Mukherjee (Ed.). *Handbook of policy formulation* Edward Elgar Publishing.
- Graf, R. (2019). Nudging before the nudge? Behavioural traffic safety regulation and the rise of behavioural economics. İçinde *Handbook of behavioural change and public policy* (ss. 23-37). Edward Elgar Publishing. <https://www.elgaronline.com/edcollchap/edcoll/9781785367847/9781785367847.00007.xml>
- Griffiths, C., Radley, D., Gately, P., South, J., Sanders, G., Morris, M., Clare, K., Martin, A., Heppenstall, A., McCann, M., Rodgers, J., Nobles, J., Coggins, A., Cooper, N., Cooke, C., Gilthorpe, M., & Ells, L. (2023). A complex systems approach to obesity: A transdisciplinary framework for action. *Perspectives in Public Health*, 143(6), 305-309. <https://doi.org/10.1177/17579139231180761>
- Haenlein, M., & Kaplan, A. (2019). A brief history of artificial intelligence: On the past, present, and future of artificial intelligence. *California Management Review*, 61(4), 5-14. <https://doi.org/10.1177/0008125619864925>
- Hagger, M. S., & Hamilton, K. (2023). Optimizing behavior change through integration of individual- and system-level intervention approaches. *The Behavioral and Brain Sciences*, 46, e157. <https://doi.org/10.1017/S0140525X23001012>
- Hallsworth, M. (2023a). A manifesto for applying behavioural science. *Nature Human Behaviour*, 7(3), 310-322. <https://doi.org/10.1038/s41562-023-01555-3>
- Hallsworth, M. (2023b). Behavioral public policy in practice: Misconceptions and opportunities. *The Behavioral and Brain Sciences*, 46, e158. <https://doi.org/10.1017/S0140525X23000924>
- Hallsworth, M., & Kirkman, E. (2020). *Behavioral insights*. MIT Press.
- Hansen, P. G. (2019). Chapter 5: The concepts of nudge and nudging in behavioural public policy. <https://www.elgaronline.com/edcollchap/edcoll/9781785367847/9781785367847.00010.xml>
- Hayek, F. A. (1960). *The constitution of liberty*. The University of Chicago Press.
- Haynes, L., Service, O., Goldacre, B., & Torgerson, D. (2012). Test, learn, adapt: Developing public policy with randomised controlled trials. *SSRN Electronic Journal*.

<https://doi.org/10.2139/ssrn.2131581>

- Heilmann, C. (2014). Success conditions for nudges: A methodological critique of libertarian paternalism. *European Journal for Philosophy of Science*, 4(1), 75-94. <https://doi.org/10.1007/s13194-013-0076-z>
- Hertwig, R. (2023). The real cause of our complicity: The preoccupation with human weakness. *The Behavioral and Brain Sciences*, 46, e161. <https://doi.org/10.1017/S0140525X23000936>
- Hertwig, R., & Grüne-Yanoff, T. (2017). Nudging and boosting: Steering or empowering good decisions. *Perspectives on Psychological Science*, 12(6), 973-986. <https://doi.org/10.1177/1745691617702496>
- Hirsch, C. (2024). Public policy-making: Understanding its process and importance. *PublicAdministrationPolicy.Org*. <https://publicadministrationpolicy.org/articles/public-policy-making/> Erişim Tarihi: 11.03.2025.
- House of Lords (2011). *Science and technology committee: Behaviour change* (No. 2nd Report of Session 2010–12). <https://publications.parliament.uk/pa/ld201012/ldselect/ldsctech/179/17902.htm>
- Jackson, M. (2023). The social sciences are increasingly ill-equipped to design system-level reforms. *Behavioral and Brain Sciences*, 46, e162. <https://doi.org/10.1017/S0140525X23001152>
- John, P., Cotterill, S., Moseley, A., Richardson, L., Smith, G., Stoker, G., & Wales, C. (2019). *Nudge, nudge, think, think: Experimenting with ways to change citizen behaviour*, (Second). Manchester University Press. <https://doi.org/10.7765/9781526153487>
- Kahneman, D. (2011). *Thinking, fast and slow*. Farrar, Straus and Giroux.
- Kahneman, D., & Tversky, A. (1979). Prospect theory: An analysis of decision under risk. *Econometrica*, 47(2), 263-291. <https://doi.org/10.2307/1914185>
- Kosters, M., & Van der Heijden, J. (2015). From mechanism to virtue: Evaluating nudge theory. *Evaluation*, 21(3), 276-291. <https://doi.org/10.1177/1356389015590218>
- Kuehnhan, C. R. (2019). The challenges of behavioural insights for effective policy design. *Policy and Society*, 38(1), 14-40. <https://doi.org/10.1080/14494035.2018.1511188>
- Kuyer, P., & Gordijn, B. (2023). Nudge in perspective: A systematic literature review on the ethical issues with nudging. *Rationality and Society*, 35(2), 191-230. <https://doi.org/10.1177/10434631231155005>
- Lamberton, C. (2023). On skinner's pendulum: A framework for assessing s-frame hope. *Behavioral and Brain Sciences*, 46, e167. <https://doi.org/10.1017/S0140525X23001048>
- Lebaron, F. (2019). *Chapter 3: Economic expertise and public policy*. <https://www.elgaronline.com/edcollchap/edcoll/9781785367847/9781785367847.00008.xml>
- Leeuwen, M. V., Tummers, L., & Bekkers, V. (2015). "Nudge" as an innovative policy instrument: A public administration perspective. *Social Innovation Research Conference (SIRC)*.
- Lemken, D. (2024). Options to design more ethical and still successful default nudges: A review and recommendations. *Behavioural Public Policy*, 8(2), 349-381. <https://doi.org/10.1017/bpp.2021.33>
- Loewenstein, G., & Chater, N. (2017). Putting nudges in perspective. *Behavioural Public Policy*, 1(1), 26-53. <https://doi.org/10.1017/bpp.2016.7>

- Low, D. (2012). *Behavioural economics and policy design: Examples from singapore*. World Scientific.
- Maier, M., Bartoš, F., Raihani, N., Shanks, D. R., Stanley, T. D., Wagenmakers, E.-J., & Harris, A. J. L. (2024). Exploring open science practices in behavioural public policy research. *Royal Society Open Science*, 11(2), 231486. <https://doi.org/10.1098/rsos.231486>
- Maier, M., Bartoš, F., Stanley, T. D., Shanks, D. R., Harris, A. J. L., & Wagenmakers, E.-J. (2022). No evidence for nudging after adjusting for publication bias. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 119(31), e2200300119. <https://doi.org/10.1073/pnas.2200300119>
- Marten, M., & Dender, K. van. (2019). The use of revenues from carbon pricing. *OECD Publishing*, No.43(OECD taxation Working Paper). <https://doi.org/10.1787/3cb265e4-en>.
- Meaney, A. (2017). *Hard shoulder: Using behavioural nudges to reduce congestion*. Oxera. <https://www.oxera.com/insights/agenda/articles/traffic-behavioural-nudges-reduce-congestion/> Erişim Tarihi: 18.03.2025.
- Meder, B., Fleischhut, N., & Osman, M. (2018). Beyond the confines of choice architecture: A critical analysis. *Journal of Economic Psychology*, 68, 36-44. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2018.08.004>
- Medium. (2022). Who invented the ‘carbon footprint’? The shocking origins. *Greener Together*. <https://medium.com/greener-together/who-invented-the-carbon-footprint-the-shocking-origins-13d940d05f59> Erişim Tarihi: 15.03.2025.
- Mertens, S., Herberz, M., Hahnel, U. J. J., & Brosch, T. (2022). The effectiveness of nudging: A meta-analysis of choice architecture interventions across behavioral domains. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 119(1), e2107346118. <https://doi.org/10.1073/pnas.2107346118>
- Michaelsen, P. (2024). Transparency and nudging: An overview and methodological critique of empirical investigations. *Behavioural Public Policy*, 8(4), 807-817. <https://doi.org/10.1017/bpp.2024.7>
- Mihaila, V. (2021). *Behavioral-Based Interventions for Improving Public Policies*, Hershey PA: IGI Global.
- Miłaszewicz, D. (2020). Designing public policy according to achievements of behavioural economics. İçinde K. Nermend & M. Łatuszyńska (Ed.), *Experimental and quantitative methods in contemporary economics* (ss. 47-57). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-30251-1_4
- Mills, S., & Whittle, R. (2025). How ‘nudge’ happened: The political economy of nudging in the UK. *Cambridge Journal of Economics*, 49(1), 1-18. <https://doi.org/10.1093/cje/beae038>
- Mojašević, A. (2020). Behavioural economics and public policies: Some introductory issues. *FACTA UNIVERSITATIS - Law and Politics*, 18(3), 131-145.
- Mozafar, M., Moini, A., & Sobhanifard, Y. (2023). A systematic review of behavioral public policy research: Origins, mechanisms and outcomes. *Transforming Government: People, Process and Policy*, 17(4), 603-631. <https://doi.org/10.1108/TG-12-2022-0168>
- Mulrow, J., Machaj, K., Deanes, J., & Derrible, S. (2019). The state of carbon footprint calculators: An evaluation of calculator design and user interaction features. *Sustainable Production and Consumption*, 18, 33-40. <https://doi.org/10.1016/j.spc.2018.12.001>
- Nair, A. S. (2019). Publication bias—Importance of studies with negative results! *Indian Journal of*

- Anaesthesia*, 63(6), 505-507. https://doi.org/10.4103/ija.IJA_142_19
- Naru, F. (2024). Behavioral public policy bodies: New developments & lessons. *Behavioral Science & Policy*, 10(1), 1-17. <https://doi.org/10.1177/23794607241285614>
- National Academies of Sciences, E., Education, D. of B. and S. S. and, Board on Behavioral, C., Policy, C. on F. D. for A. B. E. to, Beatty, A., Moffitt, R., & Buttenheim, A. (2023). Foundational behavioral and economic ideas. İçinde *Behavioral economics: Policy impact and future directions*. National Academies Press (US). <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK593520/>
- Neuhaus, T., & Curley, L. J. (2022). The emergence of global behavioral public policy – developments of and within the nudge unit. *World Complexity Science Academy Journal*, 3(2). <https://doi.org/10.46473/WCSAJ27240606/20-09-2022-0006/full/html>
- Nolan, J. M., Schultz, P. W., Cialdini, R. B., Goldstein, N. J., & Griskevicius, V. (2008). Normative social influence is underdetected. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34(7), 913-923. <https://doi.org/10.1177/0146167208316691>
- NSMC (2023). Change4life, <https://www.thensmc.com/resources/showcase/change4life> Erişim Tarihi: 15.03.2025
- OECD. (2022). *Good practice principles for ethical behavioural science in public policy* (No. 20; OECD Public Governance Policy Papers). OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/e19a9be9-en>
- Oliver, A. (2013). From nudging to budging: Using behavioural economics to inform public sector policy. *Journal of Social Policy*, 42(4), 685-700. <https://doi.org/10.1017/S0047279413000299>
- Osman, M. (2016). Nudge: How far have we come? *Æconomia. History, Methodology, Philosophy*, 6-4, 557-570. <https://doi.org/10.4000/oeconomia.2490>
- Osman, M. (2023). *What's the future of nudge?* BBC. <https://www.bbc.com/audio/play/m001slsl> Erişim Tarihi: 09.03.2025.
- Öğüt, A., Ekinci, T. & Gökçe, Ş. (2023). Yeşil yönetim uygulamaları ve firma performansı arasındaki ilişkinin bibliyometrik analizi, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 5(2), 258-277
- Özdemiray, S. M. & Karamanoğlu, H. (2024). Davranışsal politika küpünde dürtme ve diğer politika araçları: Kavramlar ve uygulamalar. *Amme İdaresi Dergisi*, 57(1), 87-108
- Pasquale, F. (2015). *Why “nudges” hardly help.* <https://www.theatlantic.com/business/archive/2015/12/nudges-effectiveness/418749/> Erişim Tarihi: 01.03.2025.
- Pottenger, M., & Martin, A. (2014). *Insights into behavioural public policy* (No. 06/14; ISSUES PAPER SERIES). Melbourne School of Government.
- Reisch, L. A., & Zhao, M. (2017). Behavioural economics, consumer behaviour and consumer policy: State of the art. *Behavioural Public Policy*, 1(2), 190-206. <https://doi.org/10.1017/bpp.2017.1>
- Roberto, C. A. (2023). An inconvenient truth: Difficult problems rarely have easy solutions. *Behavioral and Brain Sciences*, 46, e173. <https://doi.org/10.1017/S0140525X23000882>
- Sanders, M., & Halpern, D. (2014). Nudge unit: Our quiet revolution is putting evidence at heart of government. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/public-leaders-network/small-business-blog/2014/feb/03/nudge-unit-quiet-revolution-evidence> Erişim Tarihi: 09.03.2025.
- Schmidt, A. T. (2019). Getting real on rationality—Behavioral science, nudging, and public policy.

- Ethics*, 129(4), 511-543. <https://doi.org/10.1086/702970>
- Schmidt, R. (2022). A model for choice infrastructure: Looking beyond choice architecture in behavioral public policy. *Behavioural Public Policy*, 8(3), 415-440. <https://doi.org/10.1017/bpp.2021.44>
- Schmidt, R., & Stenger, K. (2021). Behavioral brittleness: The case for strategic behavioral public policy. *Behavioural Public Policy*, 8(2), 212-237. <https://doi.org/10.1017/bpp.2021.16>
- Sent, E.-M. (2004). Behavioral Economics: How psychology made its (limited) way back into economics. *History of Political Economy*, 36(4), 735-760. <https://doi.org/10.1215/00182702-36-4-735>
- Serim, H., & Küçükşenel, S. (2020). Davranışsal iktisat ve dürtme: Sağlık politikaları özelinde bir inceleme. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 38(3), Article 3. <https://doi.org/10.17065/huniibf.658117>
- Sevgin, M. (2023). *The behavioral economics implementation into public policymaking: The behavioral public policies* [Doctoral Thesis]. University of Wroclaw.
- Shah, Z. (2024). Why every government needs a behavioural insights unit. *LSE International Development - Social, Political and Economic Transformation in the Developing World*. <https://blogs.lse.ac.uk/internationaldevelopment/2024/09/05/why-every-government-needs-a-behavioural-insights-unit/> Erişim Tarihi: 10.03.2025.
- Solek, A. (2014). Behavioral economics approaches to public policy. *Journal of International Studies*, 7(2), 33-45. <https://doi.org/10.14254/2071-8330.2014/7-2/3>
- Solman, G. (2008). *BP: Coloring public opinion?* <https://www.adweek.com/brand-marketing/bp-coloring-public-opinion-91662/> Erişim Tarihi: 15.03.2025.
- Sunstein, C. R. (2014). Nudging: A very short guide. *Journal of Consumer Policy*, 37(4), 583-588. <https://doi.org/10.1007/s10603-014-9273-1>
- Sunstein, C. R. (2021). Green defaults can combat climate change. *Nature Human Behaviour*, 5(5), 548-549. <https://doi.org/10.1038/s41562-021-01071-2>
- Sunstein, C. R. (2023). Conspiracy theory. *The Behavioral and Brain Sciences*, 46, e176. <https://doi.org/10.1017/S0140525X23001097>
- Sunstein, C. R., & Thaler, R. H. (2003). Libertarian paternalism is not an oxymoron. *The University of Chicago Law Review*, 70(4), 1159-1202. <https://doi.org/10.2307/1600573>
- Şahin, Suna (2021). Neoliberal politikalar ve Türkiye’de özelleştirme uygulamaları. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 160-176.
- Thaler, R. H. (2015). *Misbehaving: The making of behavioral economics* (ss. xvi, 415). W W Norton & Co.
- Thaler, R. H. (2023). Nudging is being framed. *Behavioral and Brain Sciences*, 46, e177. <https://doi.org/10.1017/S0140525X23000973>
- Thaler, R. H., & Benartzi, S. (2004). Save more tomorrow™: Using behavioral economics to increase employee saving. *Journal of Political Economy*, 112(S1), S164-S187. <https://doi.org/10.1086/380085>
- Thaler, R. H., & Sunstein, C. R. (2008). *Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness*. Yale University Press.

- Tversky, A., & Kahneman, D. (1973). Availability: A heuristic for judging frequency and probability. *Cognitive Psychology*, 5(2), 207-232. [https://doi.org/10.1016/0010-0285\(73\)90033-9](https://doi.org/10.1016/0010-0285(73)90033-9)
- Tversky, A., & Kahneman, D. (1974). Judgment under uncertainty: Heuristics and biases. *Science*, 185(4157), 1124-1131. <https://doi.org/10.1126/science.185.4157.1124>
- Wachner, J., Adriaanse, M. A., & De Ridder, D. T. D. (2020). And how would that make you feel? How people expect nudges to influence their sense of autonomy. *Frontiers in Psychology*, 11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.607894>

EXTENDED ABSTRACT

Public policy has generally been influenced by neoclassical economics, which indicates that individuals are rational beings who independently seek to maximize their utility as they have full information about their decision-making processes. However, research has shown the contrary as individuals are influenced by cognitive biases, emotions, and social norms causing wrong decisions and irrational behaviors (Kuehnhanss, 2019). The work of psychologists Daniel Kahneman and Amos Tversky in the 1970s was instrumental in better understanding components of decision-making process, such as heuristics and biases, and later by integrating psychological insights into economics, lead to the emergence of behavioral economics. Behavioral economics, unlike neoclassical economics, focuses on examining individuals decision-making processes with the help of psychological insights, as it views individuals as irrational beings who need assistance in their decision-making process (Erdem, 2020, s. 69). As a result of these researches, a change in public policies has been seen in the last 15 years as policy makers and researchers have been trying to formulate policies that can influence human behavior by using insights from behavioral economics. The study that most influenced and changed the course of behavioral public policy came in 2008 with the book “Nudge: Improving Decision Making for Health, Wealth, and Happiness” by economists Richard Thaler and Cass Sunstein. Nudge’s costless and non-invasive proposals gained widespread attention in the wake of the financial crisis (Mojašević, 2020). The effort to understand human behavior and create a scientific field to improve it has had significant progress up to this point. Therefore, the purpose of this research is to examine the developments that have influenced the emergence and growth of behavioral public policy using Haenlein and Kaplan’s (2019) seasonal analogy.

Spring: The Integration of Behavioral Economics and Insights into Public Policy and the Birth of Behavioral Public Policy

Public policy has always focused on regulations which encourage or discourage certain individual behaviors as the role of individual behavior is important for the progress and stability of society. However, when people are irrational and influenced by prejudice, traditional regulations are not enough and a new understanding of behavior is required. A new understanding of individual behavior is gained through the use of behavioral insights that explain how people behave with the help of empirical evidence (Naru, 2024: National Academies of Sciences et al., 2023, s. 63).

Summer: The “Quiet Revolution” of Nudge

Nudges are a behavioral public policy tool that aims to make people’s behavior predictable without prohibiting any choices or changing economic incentives (Thaler & Sunstein, 2008, s. 6). Nudges have been easy to embrace because they have been characterized as libertarian paternalistic policies that promote well-being while preserving autonomy, appealing to both conservatives and progressives (Bhargava & Loewenstein, 2015). One component of the popularity of nudges is the use of randomized controlled trials, which aim to measure the impact of behavioral interventions by categorizing people into experimental and control groups. These experiments are mostly conducted by Behavioral Insights Teams. Although BITs have different missions, their main goal is to help develop sustainable policies by integrating behavioral science into governance (Maier et al., 2024; Neuhaus & Curley, 2024; Shah, 2024). The appeal of nudges and the success of the Behavioral Insights Team with nearly 700 trials have led to misunderstandings and a focus on nudges alone in the behavioral public policy field. Therefore, it is important to recognize that nudges are just another tool under the behavioral public policy umbrella, and that behavioral public policy has recently expanded to a range of behavioral tools that includes boost, think, and nudge plus (Banerjee & John, 2022; Loewenstein & Chater, 2017). Recently, nudge interventions have come under criticism with claims that nudges are less reliable than the literature suggests due to publication bias (Maier et al., 2022; Mertens et al., 2022).

Fall: Current Debates in Behavioral Public Policy Research

Criticisms of nudges are followed by Nick Chater and George Loewenstein’s article “The i-Frame and the s-Frame: How Focusing on Individual-Level Solutions Has Led Behavioral Public Policy Astray”, which has led to the emergence of new arguments in the field of behavioral public policy. The i-frame and s-frame offer a new perspective on the current state of behavioral public policies and their ability to solve social problems. I-frame policies, which mean individual-centered, are behavioral public policies that focus on helping individuals make

better choices. On the other hand, s-frame policies, which mean system-centered, are public policies that aim to change the social order (Connolly et al., 2024). Following the rise of neoliberal ideology over the last 20 years, public policy has come to recognize that societal challenges are rooted in individual choices (Dold, 2023). Advocacy of individual behavioral interventions to solve societal problems has often resulted from corporate lobbying aimed at blocking system-level policies in order to avoid accountability for their actions. Thus, the concentration of research interest and resources on behavioral public policy tools such as nudges has led to the decline of systemic policies (Chater & Loewenstein, 2023; Hallsworth, 2023). Additionally, the focus on the i-frame has led behavioral public policies to prioritize short-term results without attention to systemic causes and long-term impacts (Schmidt & Stenger, 2021). Even when systemic change is targeted, choice architecture tends to keep change limited by focusing only on specific choice sets (Meder et al., 2018). Although concerns about i-frame policies have recently received attention, the arguments of behavioral researchers lie not in the policies themselves but in shifting the focus of behavioral public policy research toward s-frame policies (Chater & Loewenstein, 2023b).

Is Behavioral Winter Coming?

The changing perspective towards behavioral public policy allows for the consideration of recommendations in order to avoid behavioral winter. One recommendation is to continue the integration of i-frame and s-frame interventions and focus on creating a coordinated approach in which behavioral scientists, policy makers, the community, and leaders jointly determine the intervention components that need to be implemented in order to achieve sustainable changes in targeted behaviors (Hagger & Hamilton, 2023). Another suggestion is to expand the choice architecture, one of the most important components of nudges, to choice infrastructure in a way that supports not only individual interventions but also systemic interventions (Schmidt, 2022). Moreover, it calls for a move beyond randomized controlled trials in research methods, on the grounds that experiments cannot answer many important questions, but that historical and comparative methods can (Connolly et al., 2024). Finally, a strategic lens needs to be applied in behavioral public policy in order to have a broader set of judgments and actions (Schmidt & Stenger, 2021).

Conclusion

In order for behavioral public policy to have a significant impact in the future, it is recommended to first go beyond nudging and proceed with a “strategic behavioral public policies” perspective that does not ignore the choice infrastructure, while being aware of the potential contributions of behavioral insights at both individual and system levels.